

123
64
ความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเอง
ของเด็กก่อนวัยเรียน ในจังหวัดภาคเหนือ

ปริญญานิพนธ์
ของ
สัมพันธ์ บุญเกิด

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ดุสิต ๒๐ พระโขนง กรุงเทพมหานคร โทร. ๖๑๒๑๖๖-๖๑๒๐๐๖

649.123

๙ 216 ๑

๙.3

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน
ในจังหวัดภาคเหนือ

บทคัดย่อ

ของ

สัมพันธ์ บุญเกิด

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มารดามีความเชื่ออย่างไม่มีเหตุผลเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน และเปรียบเทียบความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาที่มีความแตกต่างกัน ทางด้านระดับอายุ และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีเพศและระดับอายุแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ เด็กก่อนวัยเรียนและมารดา จำนวนอย่างละ ๑๒๐ คน โดยการสุ่มอย่างง่าย จาก ๔ จังหวัดภาคเหนือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กและแบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน

ผลการศึกษาปรากฏว่า

๑. เด็กก่อนวัยเรียนที่มารดามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน มีความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างกัน
๒. มารดาที่มีระดับอายุ และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกัน มีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
๓. เด็กก่อนวัยเรียนที่มีเพศ และระดับอายุแตกต่างกัน มีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

THE EFFECTS OF THE BELIEFS OF CHILD REARING
ON SELF CONFIDENCE OF PRESCHOOL CHILDREN
IN THE NORTHERN PART OF THAILAND

AN ABSTRACT

BY

SAMPAN BOONGERD

Present in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
Sri Nakharinwirot University
February 1979

This study was aimed to

1. comparatively study the self confidence of preschool children between the different ungrounded beliefs of their mothers regarding child rearing.
2. compare the beliefs of mothers regarding child rearing between mothers of different age and socioeconomic status.
3. compare the self confidence of preschool children of the different sex and age.

The sample were randomly drawn from the 9 provinces in the northern part of Thailand. Two pattern interviews were used to collect data from the children and their mothers.

The finding are as followed:

1. There was no statistically significant difference on the self confidence of preschool children whose mothers had different degrees of beliefs in child rearing.
2. There was statistically significant difference on mother's beliefs regarding child rearing between mothers of different age and socioeconomic status.
3. There was statistically significant difference on self confidence of preschool children of different sex and age.

ความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเอง
ของเด็กก่อนวัยเรียน ในจังหวัดภาคเหนือ

ปริญญานิพนธ์

ของ

สัมพันธ์ บุญเกิด

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

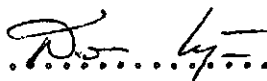
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

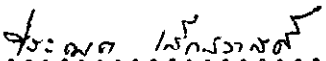
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิติได้พิจารณาปัญหานี้จนบัดนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

.... ประธาน

.... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับ "ทุนอุดหนุน" จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวนา พรพัฒน์กุล อาจารย์ประพนธ์ เล็กสวาสดี และอาจารย์ภัทรา สุนทรทรัพย์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และช่วยเหลืออย่างดียิ่งโดยมิเห็นแก่เหน็ดเหนื่อย ซึ่งทำให้การวิจัยนี้สำเร็จเรียบร้อย อย่างรวดเร็ว

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้รับความกรุณาจากหลายท่านซึ่งช่วยเป็นภาคีเทศก์ และช่วยเก็บรวบรวมข้อมูล คือ คุณอนงค์ โกฏแก้ว อาจารย์โรงเรียนบ้านเวียงฝาง คุณจำเนียร เพชรวิเศษ ศึกษาธิการอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ คุณดวงเคื่อน ผลวัฒนะ อาจารย์โรงเรียนเกษตรกรรมเชียงราย และคุณสมนึก วิทยาศาสตร์ จึงขอขอบพระคุณทุกท่านที่กล่าวนามมาแล้วเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ คุณนภาพร อมรเลิศสินไทย หัวหน้าภาคทดสอบและวิจัยการศึกษา วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา และคุณวิรัช จาปนอม อาจารย์วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา ที่กรุณาให้ใช้เครื่องคำนวณทางสถิติ รวมทั้งให้คำแนะนำช่วยเหลือในการคำนวณทางสถิติ

ท้ายที่สุดนี้ขอขอบคุณ คุณทิพย์วิภา ปรชัญธารัง ที่รับเป็นธุระในการพิมพ์มา โดยตลอด จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จเรียบร้อย

สัมพันธ์ บุญเกิด

สารบัญ

บทที่

หน้า

๑	บทนำ	๑
	ภูมิหลัง	๑
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	๔
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	๕
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	๕
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	๘
๒	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๐
	ความเชื่อ ๒๑	๑๐
	ความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทย	๑๔
	ความเชื่อมั่นในตนเอง	๒๓
	ความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูและความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก	๒๗
	สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า	๒๘
๓	วิธีดำเนินการ	๓๐
	กลุ่มตัวอย่าง	๓๐
	การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	๓๐
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	๓๓
	การสร้างแบบสอบถาม	๓๔
	การทดลองแบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก	๓๖

การทดลองแบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน...	๓๙
การเก็บรวบรวมข้อมูล	๔๐
ลำดับขั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๐
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๒
๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๕
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๕
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๕
๕ บทย่อ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๖๓
บทย่อ	๖๓
ความมุ่งหมายในการศึกษากันว่า	๖๓
กลุ่มตัวอย่าง	๖๓
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษากันว่า	๖๓
การวิเคราะห์ข้อมูล	๖๔
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๔
อภิปรายผล	๖๖
ข้อเสนอแนะ	๗๒
บรรณานุกรม	๗๓
ภาคผนวก	๗๙

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
๑	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	๓๑
๒	กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นมารดาของเด็กก่อนวัยเรียน จำแนกตามระดับอายุ ระดับการศึกษา สถานที่ในการทำงาน และฐานะทางเศรษฐกิจของ ครอบครัว	๓๒
๓	กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเด็กก่อนวัยเรียน จำแนกตามเพศ และอายุ	๓๓
๔	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน จำแนกตามความเชื่อของมารดาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก	๔๗
๕	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของ เด็กก่อนวัยเรียน ที่มารดามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก แตกต่างกัน	๔๘
๖	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กจำแนก ตามระดับอายุของมารดา	๕๐
๗	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการอบรม เลี้ยงดูเด็กของมารดาที่มีระดับอายุแตกต่างกัน	๕๐
๘	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู เด็ก ระหว่างมารดาที่มีระดับอายุแตกต่างกันเป็นรายคู่	๕๑
๙	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	๕๒
๑๐	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการอบรม เลี้ยงดูเด็กของมารดาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน	๕๓

๑๑	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการอบรม เลี้ยงดูเด็ก ระหว่างมารดาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันเป็น รายคู่	๕๔
๑๒	ค่าสถิติพื้นฐานและการเปรียบเทียบคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการอบรม เลี้ยงดูเด็ก จำแนกตามสถานที่ในการทำงานของมารดา	๕๕
๑๓	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก จำแนกตามระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	๕๖
๑๔	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการอบรม เลี้ยงดูเด็กของมารดาที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว แตกต่างกัน	๕๗
๑๕	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการอบรม เลี้ยงดูเด็ก ระหว่างกลุ่มตัวอย่างมารดาที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจ ของครอบครัวแตกต่างกันเป็นรายคู่	๕๘
๑๖	ค่าสถิติพื้นฐานและการเปรียบเทียบคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของ เด็กก่อนวัยเรียน จำแนกตามเพศ	๕๙
๑๗	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน จำแนกตามอายุ	๖๐
๑๘	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของ เด็กก่อนวัยเรียนที่มีอายุแตกต่างกัน	๖๑
๑๙	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก ระหว่างกลุ่มตัวอย่างเด็กก่อนวัยเรียนที่มีอายุแตกต่างกันเป็นรายคู่ ..	๖๒

ตาราง

หน้า

๒๐	คำอ่านาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับการ อบรมเลี้ยงดูเด็ก	๕๐
๒๑	แสดงคำอ่านาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามความเชื่อมั่นใน ตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน	๕๑

บทที่ ๑

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังอยู่ในระยะเร่งรัดพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่จะให้ได้ผลสมตามความมุ่งหมายนั้น ต้องเริ่มจากการพัฒนา กำลังคนเสียก่อน และการพัฒนากำลังคนจำเป็นต้องพัฒนาบุคลิกภาพควบคู่ไปกับการพัฒนา ความสามารถด้านอื่น ๆ ด้วย

บุคลิกภาพของบุคคลเป็นผลที่เกิดจากองค์ประกอบทางสังคมคือ การอบรมเลี้ยงดู และองค์ประกอบภายในตัวเองซึ่งมีอิทธิพลมาจากพันธุกรรม บุคคลที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู มาในสังคมหนึ่ง ๆ ย่อมมีบุคลิกภาพสัมพันธ์กับสังคมนั้น ๆ ดังเช่น วีรยุทธ วิเชียรโชติ (วีรยุทธ วิเชียรโชติ ๒๕๑๖ : ๖๑) กล่าวไว้ว่า "...กระบวนการของพฤติกรรมที่แสดงออก ในสังคมแต่ละสังคมนั้น จะสัมพันธ์กับขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี และค่านิยม อันเป็น กฎเกณฑ์ทางพฤติกรรมของบุคคลในสังคมและยุคสมัยนั้น ๆ ..." ฉะนั้น ความคิดเห็น หรือความเชื่อของแต่ละบุคคลในสังคมหนึ่งย่อมสอดคล้องสัมพันธ์กับสภาพการณ์ในสังคมนั้น และในขณะนั้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ ละม้ายมาศ ศรีพิพัฒน์ (ละม้ายมาศ ศรีพิพัฒน์ และคณะ ๒๕๑๐ : ๑) ซึ่งกล่าวว่า "ในต่างประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุโรปและ สหรัฐอเมริกา ได้มีการค้นคว้าวิจัยหลายเรื่องเกี่ยวกับพัฒนาการทางบุคลิกภาพของบุคคล ผลการวิจัยเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า ทักษะและคุณธรรมที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งยึดถือตลอดจน บุคลิกภาพโดยส่วนรวมของบุคคลนั้น ส่วนใหญ่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดู ทางบ้าน และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลผู้นั้นได้รับตั้งแต่วัยทารกและวัยเด็ก แม้เมื่อ เจริญวัยขึ้นบุคคลผู้นั้นจะมีประสบการณ์อื่นเพิ่มขึ้นอีกมากมาย ซึ่งช่วยเสริมสร้างทัศนคติ และคุณธรรมให้แก่บุคคลผู้นั้น แต่ประสบการณ์เหล่านี้หาได้มีอิทธิพลลึกซึ้งไปถึงประสบการณ์เดิม

อันเป็นรากฐานที่สร้างสมมาแต่เยาว์วัยไม่ ฉะนั้น การศึกษาถึงการอบรมเลี้ยงดูและประสบการณ์ที่เด็กได้รับขณะเยาว์วัยจึงเป็นเสมือนกุญแจดอกสำคัญที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับความเจริญเติบโตและบุคลิกลักษณะของเด็กได้เป็นอย่างดี"

ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กนั้น บิคามารคาเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของเด็กมาก บิคามารคามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไรก็จะอบรมเลี้ยงดูเด็กตามนั้น ดังเช่น สุชา และสุรางค์ จันทน์เอม (สุชา และสุรางค์ จันทน์เอม ๒๕๑๖:๒๒๔) ให้ทัศนะเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กนั้นมีจุดหมายปลายทางร่วมกันคือ ต้องการให้เด็กเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีอนาคตรุ่งเรือง มีความสุขและมีความสำเร็จในชีวิต สิ่งที่เป็นเหตุให้เกิดผลดังนี้มีมากมายหลายประการด้วยกัน แดงศ์ประกอบอันสำคัญยิ่งประการหนึ่งคือ ครอบครัว เด็กไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติใด วัฒนธรรมใด หรือศาสนาใดก็ตาม การเจริญเติบโตของเด็กทั้งทางกายและจิตใจต่างมีรากฐานมาจากประสบการณ์ในครอบครัว ดังนั้น หากบิคามารคามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไร ก็ย่อมจะถ่ายทอดความคิดและแนวทางปฏิบัติให้แก่เด็กตามนั้น ทำให้เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูมีบุคลิกลักษณะแตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของบุคลิกลักษณะอันพึงปรารถนาของสังคม ทัศนะดังกล่าวสอดคล้องกับความเห็นของ ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ (อ้างอิงมาจาก สวนา พรพิพัฒน์กุล ๒๕๖๐ : ๙) ที่กล่าวว่า เด็ก ๆ เมื่อเกิดมาก็จะได้รับการฝึกอบรมตลอดจนการเรียนรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับวัฒนธรรม ความเชื่อ ความถูกต้องในการกระทำต่าง ๆ ตลอดจนการแสดงออกซึ่งความรู้ความเข้าใจในหลักการจากบิคามารคา และสมาชิกอื่นของครอบครัว เพื่อจะได้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม นอกจากนี้เด็กจะได้รับการปลูกฝังค่านิยม ทศนคติ และความสัมพันธ์ในบทบาทกับผู้ที่อยู่ใกล้เคียง ตลอดจนได้รับการฝึกฝนความชำนาญหรือทักษะต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เด็กจะค่อย ๆ เรียนรู้ที่ละเล็กละน้อยจนเกิดความเชื่อและอาจกลายเป็นพฤติกรรมของเขาได้

การจะแก้ไขเด็กให้มีความเชื่อมั่นในตนเองก็ จะต้องแก้ไขตั้งแต่เด็กเล็กซึ่งเป็นช่วงที่เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดา บิดามารดาอบรมบุตรโดยอาศัยความเชื่อในการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามที่ตนได้รับและมีประสบการณ์ แต่ความเชื่อเหล่านั้นอาจส่งเสริมหรือขัดแย้งความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กได้เช่นกัน เด็กต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ใหญ่โดยไม่มีการโต้แย้ง หรือบิดามารดาที่นิยมการลงโทษบุตรในการอบรมเลี้ยงดูเพราะเขามีความเชื่อที่ว่า "รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี" ทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ดังที่ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์ (ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์ ๒๕๑๕ : ๖๔) ได้กล่าวถึงการศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาโดย รัชนี กิติพรชัย กับมธุรส วีระเดชกำหนดพบว่า วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กของบิดามารดาในแต่ละครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามักจะต่างกันนับตั้งแต่บรรยากาศในครอบครัวตลอดจนการฝึกของบิดามารดา ซึ่งแยกได้เป็น ๒ ประเภท คือ บิดามารดาที่มีการศึกษาคือ และบิดามารดาที่มีการศึกษาน้อย หรือไม่มีการศึกษา พบว่า บิดามารดาทั้งสองประเภทยังใช้การลงโทษเมื่อลูกทำผิด แต่ใช้วิธีการลงโทษต่างกัน บิดามารดาที่มีการศึกษาคือลงโทษโดยใช้การตักเตือนแนะนำชี้แจงเหตุผล ไม่ใช้การเขียนตีหรือลงโทษอย่างรุนแรง ส่วนบิดามารดาที่มีการศึกษาน้อยมักใช้การลงโทษรุนแรง เช่น ตู๋ค่า เขียนตี เพราะเชื่อว่าการเขียนตีจะเป็นวิธีที่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุตรได้ และเมื่อทดสอบเพื่อดูความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการพึ่งพาตนเองพบว่า

- บิดามารดาที่ใช้วิธีลงโทษลูกอย่างรุนแรง จะทำให้ลูกมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์น้อยและไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ต้องคอยพึ่งผู้อื่น ไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง

- บิดามารดาที่ใช้วิธีลงโทษลูกอย่างละมุนละไม เช่น ใช้การตักเตือนจะทำให้ลูกมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาก และเป็นตัวของตัวเอง

จึงอาจกล่าวได้ว่า ความเชื่อเกี่ยวกับการลงโทษเด็กในการอบรมเลี้ยงดู ก็มีส่วนทำให้เด็กไม่มีความเป็นตัวของตัวเองคือ ขาดความเชื่อมั่นในตนเองและเด็กจะต้องคอยพึ่งพาอาศัยผู้อื่นซึ่งเป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วงมากในสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะเด็กในต่างจังหวัดที่เต็มไปด้วยผู้ก่อการร้าย เพราะเด็กพวกนี้ง่ายต่อการถูกชักจูงล่อลวงมาก

๔ สวนา พรพัฒน์กุล (สวนา พรพัฒน์กุล ๒๕๒๐ : ๑๗) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเองตอนหนึ่งว่า ปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริมความสำนึกในหน้าที่พลเมืองหรือความสำนึกในทางการเมืองอีกประการหนึ่งคือ ความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงว่าบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และมีความหมายต่อสังคม ถ้าทุกคนมีความเชื่อมั่นในตนเองแล้วก็จะไม่เฉยเมยต่อภาวะการณ์ต่าง ๆ ในสังคมของตนจะไม่ยอมอดทนต่อภาวะกดดันทางการเมืองและกล้าเข้าไปมีส่วนร่วมตามสิทธิและหน้าที่ที่ถูกต้อง ดังนั้นความเชื่อมั่นในตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ทุกคนกล้าแสดงออกซึ่งความคิดเห็นต่อทุก ๆ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตตนและความอยู่รอดของสังคม

ฉะนั้น จึงนับว่าการศึกษเกี่ยวกับความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน จะเป็นแนวทางในการส่งเสริมและสร้างเด็กรุ่นใหม่ของเราให้เป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีคุณลักษณะต่าง-ๆ ที่สภภาพสังคมในปัจจุบันของเราปรารถนา เพื่อจะได้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพที่จะช่วยพัฒนาสร้างสรรค์และจรรโลงประเทศชาติให้มีความเจริญมั่นคงสืบไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

๑. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มารดา มีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน

๒. เพื่อศึกษาความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาที่มีความแตกต่างกันทางค่านิยมอายุ และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

๓. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความแตกต่างกันทางค่านิยมและอายุ

๔. เพื่อสร้างแบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวิจัยต่อไป

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

๑. ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน

๒. เป็นแนวทางให้บิดามารดาและสถาบันที่เกี่ยวข้องได้ปรับปรุงและส่งเสริมให้เด็กในอนาคตได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องเหมาะสมที่ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

๑. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ มารดาของเด็กก่อนวัยเรียนในจังหวัดภาคเหนือ ๓ จังหวัด โดยได้จากการสุ่มจากจังหวัดภาคเหนือ ซึ่งมี ๔ จังหวัด (คณะกรรมการภูมิศาสตร์แห่งชาติ อ้างจาก ทวี ทองสว่าง ๒๕๒๐ : ๘๒) คือจังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน แม่ฮ่องสอน พะเยา เชียงราย แพร่ น่าน อุตรดิตถ์ เมื่อสุ่มจังหวัดได้แล้ว จึงสุ่มอำเภอมาจังหวัดละ ๔ อำเภอ ได้ดังนี้คือ อำเภอเชียงดาว อำเภอฝาง อำเภอแม่อาย อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอพาน อำเภอแม่จัน อำเภอแม่สรวย อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย และอำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอแม่ทะ อำเภอป่าซาง อำเภอดู่ จังหวัดลำพูน จำนวนกลุ่มตัวอย่างอำเภอละ ๑๐ คน รวมทั้งสิ้น ๑๒๐ คน และเด็กก่อนวัยเรียน (อายุ ๓ - ๖ ปี) ที่เป็นบุตรของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๒๐ คน

๒. ตัวแปรที่ศึกษา

ตอนที่ ๑ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อของมารดาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กกับความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน

๑. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

ความเชื่อของมารดาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก แบ่งเป็น
 เชื่ออย่างไม่มีเหตุผลมาก
 เชื่ออย่างไม่มีเหตุผลปานกลาง
 เชื่ออย่างไม่มีเหตุผลน้อย

๒. ตัวแปรตาม ได้แก่

ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน

ตอนที่ ๒ ศึกษาความเชื่อของมารดาที่มีระดับอายุและสถานภาพทางเศรษฐกิจ
 และสังคมแตกต่างกัน

๑. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

๑.๑ ระดับอายุของมารดา แบ่งเป็น

อายุน้อย (อายุ ๒๐ - ๒๔ ปี)
 อายุปานกลาง (อายุ ๓๐ - ๓๔ ปี)
 อายุมาก (อายุ ๔๐ ปี ขึ้นไป)

๑.๒ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่

ก. ระดับการศึกษาของมารดา แบ่งเป็น
 ไม่ได้รับการศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษา และสูงกว่า

ข. สถานที่ในการทำงานของมารดา แบ่งเป็น

ทำงานในบ้าน

ทำงานนอกบ้าน

- ค. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (จากกองการ
 เชื้อชื่อ ฝ่ายจัดการทรัพย์สินและเคหะแห่งชาติ
 โครงการเคหะสงเคราะห์ปี ๒๕๒๐) แบ่งเป็น
 ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ
 (รายได้ต่ำกว่า ๑,๕๐๐ บาท/เดือน)
 ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง
 (รายได้ ๑,๕๐๐ - ๕,๐๐๐ บาท/เดือน)
 ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง
 (รายได้สูงกว่า ๕,๐๐๐ บาท/เดือน)

๒. ตัวแปรตาม

ความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก แบ่งเป็น
 เชื่ออย่างไม่มีเหตุผลมาก
 เชื่ออย่างไม่มีเหตุผลปานกลาง
 เชื่ออย่างไม่มีเหตุผลน้อย

ตอนที่ ๓ ศึกษาพัฒนาการของความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน
 ที่มีเพศต่างกัน และอายุต่างกัน

๑. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- ก. เพศของเด็ก แบ่งเป็น
 เพศชาย
 เพศหญิง

ข. อายุของเด็ก แบ่งเป็น

อายุ ๓ ปี

อายุ ๔ ปี

อายุ ๕ ปี

อายุ ๖ ปี

๒. ตัวแปรตาม ได้แก่

ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

๑. ความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก หมายถึง การที่มารดามีความเชื่ออย่างไม่มีเหตุผล หรือไม่ถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กว่าสิ่งที่ตนเชื่อนั้นเป็นจริงหรือมีอยู่จริง ซึ่งจะมีผลกระทบกระเทือนต่อเด็กของตน ซึ่งในการศึกษานี้วัดได้จากความคิดและความรู้สึกของมารดาที่ตอบสนองต่อแบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น

๒. ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความแน่ใจ ความมั่นใจหรือความกล้าหาญของบุคคลที่จะเผชิญต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือเผชิญต่อความเป็นจริง ตลอดจนมีความตั้งใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จแม้จะมีเหตุการณ์หรือสิ่งใดมาเป็นอุปสรรคก็ไม่บังเกิดความห่อถอยแต่อย่างไร ยังคงตั้งใจกระทำสิ่งนั้น ๆ ต่อไปโดยมั่นใจว่าตนสามารถกระทำสิ่งที่กำลังกระทำอยู่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนวัดได้ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

๓. เด็กก่อนวัยเรียน หมายถึง เด็กที่ยังไม่เข้าเรียนในระดับประถมศึกษาในการวิจัยครั้งนี้จะกระทำกับเด็กอายุ ๓ - ๖ ปี ซึ่งแบ่งอายุของเด็กออกดังนี้

อายุ ๓ ปี หมายถึง เด็กอายุระหว่าง ๓ ปี ถึง ๓ ปี ๑๑ เดือน
อายุ ๔ ปี หมายถึง เด็กอายุระหว่าง ๔ ปี ถึง ๔ ปี ๑๑ เดือน
อายุ ๕ ปี หมายถึง เด็กอายุระหว่าง ๕ ปี ถึง ๕ ปี ๑๑ เดือน
อายุ ๖ ปี หมายถึง เด็กอายุระหว่าง ๖ ปี ถึง ๖ ปี ๑๑ เดือน

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความเชื่อ

๑. ความหมายของความเชื่อ

ได้มีผู้ให้ความหมายของความเชื่อไว้หลายท่าน ดังเช่น กิญโญ จิตต์ธรรม (กิญโญ จิตต์ธรรม ๒๕๑๔ : ๕๔) กล่าวว่า ความเชื่อคือ สิ่งที่มีมนุษย์คอย ๆ เรียนรู้และทำความเข้าใจโลกมาเป็นจำนวนหลายพันปีและเชื่อว่ามีอำนาจลึกลับที่จะทำใ้มนุษย์ได้รับผลดีผลร้าย ทำให้เขากระทำการต่าง ๆ ตามความเชื่อของเขา ซึ่งคล้ายคลึงกับความเห็นของ ไชป์ (Scheibe. 1970 : 1) ได้ให้ความหมายของความเชื่อไว้ว่า ความเชื่อคล้ายกับสิ่งที่ติดแน่นอยู่ในความคิด ในความเข้าใจ เป็นรูปหนึ่งของความรู้และการกระทำ เมื่อบุคคลมีความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็จะเป็นเครื่องกำหนดความโน้มเอียงในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ใ้ค่อนข้างแน่นอน

ฟิชเบน และเอจเซน (Fishbein and Ajzen. 1975 : 131) พูดถึงความเชื่อไว้ว่า โดยทั่วไปหมายถึงความน่าจะเป็นไปได้ของการตัดสินใจของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการแยกแยะโลกของเขา เกี่ยวกับความเข้าใจของบุคคลต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ ได้มีผู้ให้ความหมายของความเชื่อในเชิงปรัชญา คือ โรส (Rose. 1971 : 44) ได้ให้ความหมายของความเชื่อไว้ว่า ความเชื่อคือการโต้แย้งกันระหว่างความถูกต้องกับความผิด ความเชื่อเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการคิด เช่น ความคิดเห็นเกี่ยวกับมีอะไรในจักรวาล และพยายามพิสูจน์หรือไม่เห็นด้วยต่อพื้นฐานของสิ่งนั้น ความเชื่อบางอย่างง่ายต่อการไม่เห็นด้วยมากกว่าอย่างอื่น เช่น ความเชื่อทางวิทยาศาสตร์

ซึ่งสามารถทดลองดูได้ และสามารถแก้ไขเพิ่มเติมภายหลังเมื่อไม่เห็นด้วย แต่ความเชื่อทางศาสนาบางอย่าง เป็นสิ่งที่ยากแก่การพิสูจน์ว่าเป็นข้อเท็จจริงหรือไม่อย่างไร

ธรรมชาติของมนุษย์มีแนวโน้มที่จะแสวงหาความเชื่อมากกว่าความจริง (Jastrow. อ้างอิงมาจาก ปิยวรรณ วิรัชชัย ๒๕๒๑ : ๘) ถ้าบุคคลเชื่อในสิ่งใดก็จะแสดงให้เห็นได้ในรูปของการกระทำหรือพูดเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ จะโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตาม และความเชื่อในสิ่งนั้น ๆ อาจเป็นไปในทางที่ถูกต้องหรือผิดข้อเท็จจริงก็ได้ ความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับความเห็นของ โรคิช (Rokeach. อ้างอิงมาจาก ประภาเพ็ญ สุวรรณ ๒๕๒๐ : ๒) ที่ว่าความเชื่อเป็นส่วนประกอบในตัวบุคคลซึ่งอาจจะรู้ตัวว่ามีหรือไม่รู้ตัวก็ได้ แต่สามารถจะรู้ว่ามีได้จากการที่บุคคลนั้นพูดหรือกระทำเริ่มต้นด้วย "ฉันเชื่อว่า" ส่วนเนื้อหาของความเชื่อนี้อาจจะเป็นการอธิบายถึงสิ่งของหรือเหตุการณ์ว่าถูกหรือผิด ประเมินค่าว่าดีหรือไม่ดี หรือสนับสนุนว่าเป็นสิ่งพึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์ ไม่ว่าความเชื่อจะออกมาในรูปลักษณะใด (อธิบาย หรือประเมินค่า หรือสนับสนุน) ก็ตาม แต่ละลักษณะจะเป็นส่วนที่กำหนดแนวโน้มของบุคคลในการที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดลงไปเกี่ยวกับวัตถุ สิ่งของ บุคคล หรือสถานการณ์นั้น ๆ

นอกจากนั้น ไวท์คิง และไชลด์ (Whiting and Child. 1953 : 36) ได้ให้ความหมายของความเชื่อว่า "ความเชื่อ" เป็นวัฒนธรรมที่ตอบสนองต่อสัญลักษณ์ที่สัมพันธ์กับเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งในแต่ละวัฒนธรรมจะประกอบด้วยประเพณี การปฏิบัติ ค่านิยม ทัศนคติ ฯลฯ ต่าง ๆ กันไป และในการปฏิบัติสิ่งใด ๆ ก็ตาม ส่วนมากจะเกี่ยวข้องกับความเชื่ออยู่เสมอ

จากความหมายของความเชื่อที่มีผู้กล่าวมาต่าง ๆ กันทั้งหมดข้างต้นนี้ เราอาจสรุปความหมายของ "ความเชื่อ" ได้ว่าเป็นความนึกคิดหรือความเข้าใจของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะมีหรือไม่มีเหตุผล อันเป็นแนวโน้มให้บุคคลประพฤติปฏิบัติตามความคิดและความเข้าใจนั้น ๆ

๒ ที่มาของความเชื่อ

แต่เดิมมนุษย์เชื่อว่ามีความลึกลับที่จะทำให้มนุษย์ได้รับผลดีผลร้าย มนุษย์กลัวอำนาจของสิ่งลึกลับนั้นก็กระทำการต่าง ๆ ตามความเชื่อของตน เพื่อมิให้ถูกลงโทษ และทำเพื่อเอาใจอำนาจลึกลับนั้น (ภิญโญ จิตต์ธรรม ๒๕๑๔ : ๕๔) ต่อมาจึงได้มีพิธีต่าง ๆ ขึ้นบูชาเช่นสรวงพระผู้เป็นเจ้า เพราะเชื่อว่าสิ่งทั้งหลายที่เกิดขึ้นต้องมีผู้บันดาลให้เป็น เช่น ฝนตก แดดออก ลมพัด เป็นต้น มนุษย์จึงตั้งเทพเจ้าประจำสิ่งนั้นขึ้น ความเชื่อต่าง ๆ จะเสื่อมไปเมื่อความเจริญทางวิทยาศาสตร์มาถึง เพราะมนุษย์ที่เข้าใจวิทยาศาสตร์ย่อมรู้ว่าสิ่งที่เป็นธรรมชาติทั้งหลายเกิดแต่เหตุและเหตุนั้นคืออะไร จึงพยายามพิสูจน์ให้เห็นจริงให้ได้ ความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับความเห็นของ โครเบอร์ (. Kroeber) อ้างอิงมาจาก เปรมปรีดิ์ ศกุนะสิงห์ (๒๕๐๕ : ๓ - ๔) ซึ่งได้อ้างทฤษฎีของ มาลินโนสกี เกี่ยวกับความเชื่อในอำนาจเวทมนตร์และสิ่งต่าง ๆ ที่มีอำนาจลึกลับเหนือธรรมชาติว่า ความเชื่อดังกล่าวเป็นการสนองความต้องการเมื่อมนุษย์รู้สึกไม่มั่นคง การแสดงพฤติกรรมตามความเชื่อจะเกิดขึ้นในขณะที่มนุษย์มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นหรือเหตุการณ์นั้นน้อย เป็นเหตุให้ไม่เข้าใจในสิ่งนั้นหรือเหตุการณ์นั้น ๆ ตลอดจนไม่มีอำนาจพอที่จะแก้ปัญหาหรือฝ่าฟันอุปสรรคนั้นได้ เมื่ออยู่ในสภาพเช่นนี้มนุษย์จะรู้สึกไม่มั่นคงและไม่ปลอดภัย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอยู่เองที่มนุษย์จะต้องหาเครื่องยึดเหนี่ยวเพื่อเป็นกำลังใจที่จะแก้ปัญหาและเอาชนะอุปสรรคนั้น ๆ

ความเชื่อของชาวบ้านเกิดจากสาเหตุหลายประการ บางเรื่องเป็นวิธีการสอนของผู้ใหญ่ที่ไม่อยากให้เหตุผลโดยตรง จึงนำเอาสิ่งที่น่ากลัวมาขู่หลอก (สุทธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ ๒๕๑๒ : ๑๕๗) บางเรื่องเป็นคำสอนที่เป็นปรัชญา ผู้ใหญ่เห็นว่าถ้าสั่งสอนหรืออธิบายกันตรง ๆ คนสติปัญญาต่ำจะไม่เชื่อฟัง จึงนำเอาโศกกลางที่คนเหล่านั้นยังเชื่ออยู่มาใช้เป็นสื่อ

ความเชื่อและการรู้ได้ของคนเรานั้นอาจเกิดได้โดยวิธีทั่ว ๆ ไป ๔ วิธี
(กมล สุคประเสริฐ ๒๕๑๒ : ๖ - ๗) คือ

๑. วิธียึดมั่นหรือเกาะแน่นในของเดิม วิธีนี้คือ เมื่อคนรู้และเชื่อในสิ่งใด ก็ยึดมั่นหรือฝังแน่นอยู่กับสิ่งนั้น และทึกทักเอาว่าสิ่งนี้เท่านั้นที่เป็นจริง ยิ่งมีปรากฏการณ์ เกิดเพิ่มขึ้นมาก็ทำให้คนยึดมั่นในสิ่งนั้นมากยิ่งขึ้น ผู้ที่เกาะแน่นอยู่กับความเชื่อของตนเมื่อเผชิญกับข้อเท็จจริงที่ขัดแย้งกับความเชื่อที่ตนมีอยู่ก็จะโต้แย้งว่าความจริงที่เกิดขึ้นมาใหม่นั้นเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

๒. วิธียึดอำนาจเหนือ วิธีนี้เป็นวิธีสร้างความเชื่อจากอำนาจของผู้รู้ ถ้าหากว่าศรัทธาว่าไว้อย่างไรก็ต้องเชื่อว่าเป็นอย่างนั้น ๆ ถ้าศาสตราจารย์วิจารณ์เรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นว่าเป็นอย่างไรก็เชื่อว่าเป็นอย่างนั้น นักฟิสิกส์ชั้นยอดบอกว่ามีพระเจ้า ก็เชื่อว่ามีพระเจ้า วิธีการนี้เป็นวิธีที่มีอำนาจเหนือกว่าวิธีแรกเสียด้วยซ้ำ เหมือนกับสุภาษิตที่ว่า "ตามหลังผู้ใหญ่หมาไม่กัด" การเดินตามหลังผู้ใหญ่หรือผู้มีอำนาจที่ศรัทธาไม่เสียหาย แต่ถ้ามืดเมื่อไรเกิดเดินตามหลังผู้ใหญ่หรือผู้มีอำนาจเหนือที่ให้ความรู้ที่ไม่ถูกต้อง ความเชื่อถือและตัวเราก็คงพลอยผิดพลาดและเสียหายไปด้วย

๓. วิธีรู้ได้และเชื่อสิ่งที่เกิดขึ้นก่อน คือ คนเรามักจะเชื่อในสิ่งที่มิได้กระทำมาก่อนและสิ่งนั้นก็มิเคยผลิให้มาเชื่อ ตัวอย่างเช่น การสร้างถนนในที่ลุ่ม คนสมัยก่อนใช้หินก้อนโต ๆ มาถมซึ่งถนนก็ยังมีพังกอยู่เสมอ ตอนหลังมีการใช้ทรายอัดลงไป คนพ่าทิหลังก็ทำตาม กล่าวคือ เห็นใครทำอะไรก็รู้สึกว่าการกระทำนั้นมีเหตุผลคนก็จะเอนเอียงที่จะเลียนแบบ

๔. วิธีการทางวิทยาศาสตร์ วิธีนี้มีลักษณะผิดแผกกว่าวิธีอื่น ๆ ที่มีการแก้ไขปัญหาและรู้ได้ด้วยตนเองโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ มีการตรวจสอบเพื่อพิสูจน์ว่าจริงหรือไม่เพียงใดก่อนที่จะปักใจเชื่อ ถึงแม้ว่านักวิจัยหรือนักวิทยาศาสตร์จะได้อ้างข้อสมมุติฐาน

ไว้อย่างหนึ่ง แต่เวลาศึกษาเขาก็จะทดสอบข้อสมมุติฐานอื่นที่นอกเหนือไปจากข้อสมมุติฐานที่ได้วางไว้แล้วด้วย นักวิทยาศาสตร์จะไม่ยอมรับคำบอกเล่าที่กล่าวลอย ๆ ว่าเป็นเรื่องจริง ถึงแม้จะมีหลักฐานชี้ให้เห็นในขั้นแรกว่าอาจจะจริง เขาจะยื่นกรานที่จะพิสูจน์ทดสอบดูเสมอ และจะพยายามอย่างถึงยวดยที่จะใช้วิธีการทดสอบนั้นโดยกระทำต่อหน้าปวงชนหรือให้ปวงชนทราบ

ความเชื่อเกิดจากประสบการณ์ของเด็ก ทัศนคติและความเชื่อของบุคคลจะเปลี่ยนไปได้โดยอาศัยองค์ประกอบบางอย่าง (สุโท เจริญสุข ๒๕๒๐ : ๔๐ - ๔๑) องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมความเชื่อคือ

๑. อายุ อายุมากร่างกายก็เจริญขึ้น ความคิดความเห็นของมันก็เจริญขึ้นด้วย
๒. ระดับการศึกษาทั่วไป คนที่มีการศึกษาและประสบการณ์มากจะช่วยเพิ่มพูนความรู้และความสามารถให้ตนเองเสมอ ทำให้เกิดทัศนคติที่กว้างขวางและอุปทานในสิ่งต่าง ๆ ใ้ค้มาก
๓. ชั้นของการเรียนคือ การจบชั้นไหนของการศึกษา ผู้ที่เคยผ่านชั้นสูง ๆ ก็รู้มากเห็นมาก คิดมากเป็นธรรมดา พัฒนาการทางค่านิยมเชื่อถือและอุดมคติจึงเป็นไปได้ดีกว่าคนที่ม่ระดับการศึกษาต่ำ
๔. ฐานะทางเศรษฐกิจสังคม คนมีเงินมากย่อมแสวงหาสิ่งที่ต้องการได้มากกว่าและดีกว่าคนขาดเงิน การได้ท่องเที่ยวในต่างประเทศก็ช่วยให้คนเพิ่มความรู้ลึกนึกคิดในทางที่ถูกต้องเช่นกัน
๕. อาชีพ ทัศนคติ และศีลธรรมจรรยา ย่อมเป็นตามอาชีพของคน สังเกตได้ง่าย ๆ เช่น แนวความคิด และการกระทำของคนอาชีพหาเข้ากินค่ากับคนอาชีพสูง ๆ ที่สังคมยกย่อง จะเห็นว่าต่าง ๆ กัน พวกมีอาชีพชั้นสูงนั้นจะมีแนวโน้มว่าจะเป็นบุคคลที่มีความคิดถูกต้องกับประเพณี ระเบียบแบบแผน

๖. เพศ ความแตกต่างทางเพศชี้ให้เห็นว่าความเป็นไปของสังคมเกี่ยวกับ เรื่องนี้ไคว่าง เช่น การดื่มสุรา ผู้ชายจะมากกว่าผู้หญิง การเชื่อฟังปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่ฝ่าฝืนข้อบังคับ ผู้หญิงจะมากกว่าผู้ชาย

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่ามนุษย์จะมีพฤติกรรมเกี่ยวกับความเชื่ออย่างไม่มีเหตุผล จะมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ระดับความไม่มั่นคงทางอารมณ์ที่เขาเมื่ออยู่ การขาดความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น ระดับอายุ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนผลของการอบรมสั่งสอน เป็นต้น

๓ ประเภทของความเชื่อ

เกี่ยวกับประเภทของความเชื่อ ได้มีผู้แบ่งความเชื่อออกเป็นประเภทต่าง ๆ กัน ดังเช่น วิทยุโณ จิตต์ธรรม (วิทยุโณ จิตต์ธรรม ๒๕๑๔ : ๕๕) ได้แบ่งประเภทของความเชื่อออกดังนี้

๑. ความเชื่อที่เกิดจากความกลัว ความเชื่อส่วนใหญ่เกิดจากความกลัว เหตุที่กลัวก็เพราะไม่รู้ เชื่อว่าผลทั้งหลายต้องมาจากการกระทำของผู้ใดคนหนึ่ง ผู้นั้นคือใครก็ไม่รู้ และด้วยเหตุที่ไม่รู้จึงได้กำหนดหรือสมมุติให้มีเทวดาประจำสิ่งต่าง ๆ ขึ้น เทวดาใจดีก็ดี เทวดาใจร้ายก็ดี ส่วนมนุษย์กำหนดขึ้นเองทั้งสิ้น และเมื่อมีเทวดาก็ต้องมีการเซ่นสรวงบูชาเพื่อเป็นสวัสดิมงคล หรือเพื่อให้เทวดาเหล่านั้นให้โทษ

๒. ความเชื่อที่เกิดจากปรากฏการณ์ธรรมชาติ และการสังเกตธรรมชาติ มนุษย์มีสิ่งแวดล้อมเป็นธรรมชาติได้ประสบธรรมชาติอยู่เป็นประจำ เมื่อมีปรากฏการณ์ผิดปกติเกิดขึ้น เช่น จันทรปราคา สุริยุปราคา รุ้งกินน้ำ คาวทาง ผีพุ่งไต้ เป็นต้น ก็มี ความเชื่อว่าเหตุการณ์นั้นเป็นเพราะอย่างนั้นอย่างนี้ขึ้น ความเชื่อที่เกิดขึ้นทำนองนี้อาจได้จากการสังเกตกันมาหลายชั่วอายุคน

๓. ความเชื่อเกี่ยวกับยากลางบ้าน ยากลางบ้านที่ใช้กันทั่ว ๆ ไป ยังใช้แก่วโรคไค้อยู่จนในปัจจุบัน เพราะตามธรรมเนียมนิยมเจ็บไข้และได้รับภัยจากสิ่งแวดล้อมอยู่เป็นประจำ เมื่อประสบกับความเจ็บไข้ได้ป่วยและภัยนั้นจะแก้ไขอย่างไรเพื่อให้หายโรค มนุษย์จึงพยายามชวนชวหาสิ่งแก้ ที่แรกอาจลองผิดลองถูก ถ้าสิ่งใดแก้ได้หรือแก้ได้ดีกว่าก็บอกกันต่อ ๆ ไป

๔. ความเชื่อทางไสยศาสตร์ ความเชื่อทางไสยศาสตร์และคาถาอาคมต่าง ๆ มีอยู่ทุกหมู่คนในสมัยที่มนุษย์ยังไม่ได้รับความเจริญทางวิทยาศาสตร์ แม้จะมีความเจริญทางวิทยาศาสตร์มากในปัจจุบันความเชื่อทางไสยศาสตร์ก็ยังมีอยู่ทั่วไป ไสยศาสตร์เป็นที่พึ่งทางใจอย่างหนึ่งของมนุษย์

๕. ความเชื่อโชคลาง ความเชื่อประเภทนี้คงได้จากการสังเกตและสถิติซึ่งมนุษย์ได้ประสบมา เช่น การลงจากบ้านควยเท้าซ้ายหรือขวา เขมนตาซ้ายขวา มนุษย์ได้สังเกตและจดจำไว้ แต่บางทีก็ไม่เป็นจริงเสมอไป

๖. ความเชื่อเกี่ยวกับฤกษ์ยามนิมิตฝัน ฤกษ์ยามส่วนใหญ่เราได้จากคติทางศาสนาพราหมณ์ ทางโหราศาสตร์มักจะเกี่ยวพันกับดวงดาวในท้องฟ้าที่ย้ายเปลี่ยนราศีทั้งฤกษ์และยามคงจะเป็นสถิติเช่นเดียวกัน แม้ในปัจจุบันก็ยังถือกันอยู่มาก เช่น การวางศิลาฤกษ์ และยามเดินทาง

นอกจากการแบ่งความเชื่อโดยอาศัยสาเหตุหรือแหล่งที่มาของความเชื่อดังกล่าวแล้ว ยังอาจแบ่งความเชื่อออกตามขนาด หรือจำนวนของบุคคลที่เชื่อ (สุเทพ สุนทรเกสัช ๒๕๑๑ : ๕๘) ออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

ก. ความเชื่อถือส่วนบุคคล (Individual Belief) หมายถึงความเชื่อถือของบุคคลแต่ละคนโดยทั่ว ๆ ไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับรากฐานและความปรารถนาและศรัทธาของแต่ละคน

ข. ความเชื่อของกลุ่ม (Group Belief) ความเชื่อในที่นี้หมายถึง ความเชื่อส่วนรวมที่เป็นวัฒนธรรมของหมู่บ้าน ซึ่งมีอิทธิพลต่อทัศนคติของชาวบ้านส่วนรวม

นอกจากนี้ เฮิร์ลอค (Hurlock. 1972 : 1 - 9) ได้แบ่งประเภทของความเชื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กไว้ดังนี้

ความเชื่อเกี่ยวกับพันธุกรรม พันธุกรรมมีผลต่อบุคลิกภาพ ความสามารถพิเศษ รูปร่างหน้าตา พันธุกรรมเป็นผู้นำโดยกำเนิด และไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้

ความเชื่อก่อนคลอด เช่น ในเรื่องความกลัวของมารดาจะทำให้เด็กไม่คลอด มารดาสามารถวางความสามารถพิเศษให้แก่เด็กได้ หรือมารดาสามารถกำหนดเพศของบุตรได้

ความเชื่อเกี่ยวกับการเกิด เวลาเกิด และดวงดาว มีผลต่อเด็กที่เกิด ความประจักษ์จะนำโชคมาให้ ฤกษ์ที่เกิดจะมีผลต่อบุคลิกภาพ เช่น เด็กเกิดวันจันทร์หน้าตาจะสวย เด็กเกิดวันอังคารจะงามสง่า เด็กเกิดวันพุธจะได้เดินทางไกล เด็กเกิดฤกษ์ใบไม้ผลิ และฤกษ์ร้อนจะมีบุคลิกภาพแสดงตัว ร่าเริง สดชื่น เด็กเกิดในฤกษ์ใบไม้ร่วงและฤกษ์หนาวจะเก็บตัว ขยับ เอาจริงเอาจัง

ความเชื่อเกี่ยวกับการฝึกอบรมเด็ก โดยเชื่อว่าการลงโทษทางกาย จะทำให้เด็กใช้ความพยายามมากขึ้น ความเชื่อที่ว่าเด็กเป็นผู้ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ ความเชื่อที่ว่าคำหิยาติเตียนจะทำให้เด็กเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อบุคคล และความสำเร็จลดลง ความเชื่อที่ว่าถ้าบิดามารดาปล่อยปละละเลยเด็ก จะทำให้เด็กเสีย ความเชื่อที่ว่าการทำโทษจะทำให้เด็กประพฤติ ซึมเศร้า หลงลอย และไม่เป็นมิตรกับทุกคนที่ใช้อำนาจ ฯลฯ

ความเชื่อเกี่ยวกับสติปัญญา เชื่อว่าคนที่รูปร่างไม่สวยจะเรียนเก่ง คนที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงมักแต่งกายไม่ดี รูปร่างภายนอกหล่อ หล่อทั้งการปรับตัวทางสังคมและอารมณ์ไม่ดีด้วย เด็กที่ฉลาดจะมีศีรษะใหญ่กว่าปกติสัดส่วน และพบรอยที่สายตาสว่าง ฯลฯ

๑) ความเชื่อเกี่ยวกับการคลอดก่อนกำหนด ความทุกข์ยาก ความยากจน ทำให้เด็กคลอดก่อนกำหนด และจะส่งผลต่อชีวิตของเด็กที่คลอดไป เด็กที่คลอดในลักษณะนี้ จะมีสภาพที่ไม่แข็งแรงและจะเป็นเด็กที่จะต้องพึ่งพาผู้อื่นอยู่เสมอ และเนื่องจากความเชื่อนี้ เด็กเล็กที่คลอดก่อนกำหนดในสมัยก่อน ๆ จึงถูกปล่อยให้เสียชีวิต หรือถูกนำไปทิ้งให้เสียชีวิต ความเชื่อในข้อนี้จัดว่าเป็นความเชื่อที่ก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างยิ่ง

๔ อธิติพลของความเชื่อ

ความเชื่อมีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมของมนุษย์ ดังที่ โรคิช (Rokeach, อ้างอิงมาจาก ประภาเพ็ญ สุวรรณ : ๒๕๒๐ : ๒) กล่าวว่า ความเชื่อจะเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดบุคคลกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งลงไปถ้าได้รับการกระตุ้นอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ เท็กซ์เตอร์ (Textor, 1958 : 64) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อของชาวชนบท พบว่า ชาวชนบทส่วนใหญ่มีความเป็นอยู่แบบดั้งเดิม มีความเชื่อในสิ่งไม่มีเหตุผล เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สุขภาพของครอบครัวไม่ดี และเป็นผลให้การทำงานไม่เต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ ไพฑูรย์ เครือแก้ว (ไพฑูรย์ เครือแก้ว ๒๕๑๓ : ๑๔๒) มีความเห็นว่าเกษตรกรของไทยมีความเชื่อในสิ่งไม่มีเหตุผล เชื่อในโชครชะตา และการช่วยเหลือของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ขาดความกระตือรือร้นที่จะปรับปรุงครอบครัวของตนเอง นอกจากนี้ คอว์ฟมัน (Dorfman, 1966 : 32 - 33) ได้เขียนเกี่ยวกับเด็กในเอเชียว่าความยากจนมีบทบาทไม่เพียงแต่ทำให้เด็กเป็นโรคขาดอาหารและการเจ็บป่วยเท่านั้น แต่การขาดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปฏิบัติด้านสุขอนามัย และความเชื่อต่าง ๆ ของประชาชนก็เป็นสาเหตุที่สำคัญยิ่งที่มีผลต่อสุขภาพอนามัยของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ วลัย อินทรมพรรย์ (วลัย อินทรมพรรย์ ๒๕๑๔ : ๖๔ - ๘๒) ที่ว่า บิดามารดาทุกคนยอมต้องการให้เด็กของตนมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด ซึ่งนอกเหนือจากอิทธิพลทางพันธุกรรมแล้ว การเลี้ยงดูของบิดามารดา ค่านิยม และความเชื่อในเรื่องอาหาร การป้องกันโรค ฯลฯ ย่อมเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งสำหรับเด็กวัยเรียน

จาก ๔ หัวข้อที่กล่าวแล้วข้างต้นทั้งหมด อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ความเชื่อ เป็นความนึกคิดหรือความเข้าใจของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความเชื่อบางเรื่องมีเจตนาเพื่ออบรมสั่งสอน บางเรื่องอาจเป็นไปอย่างงมงายไร้เหตุผล ซึ่งเกิดจากการพยายามหาสิ่งยึดเหนี่ยวเมื่อมนุษย์เกิดความไม่มั่นคงทางอารมณ์ และเนื่องจากขาดความรู้แต่ความเชื่อ บางอย่างก็มีเหตุผล เช่น ความเชื่อตามหลักพุทธศาสนา และความเชื่อตามหลักวิทยาศาสตร์ ซึ่งสามารถพิสูจน์ให้เห็นจริงได้ ความเชื่อทั้งมีเหตุผลและไม่มีเหตุผลจะมีผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรม สุขภาพ และบุคลิกภาพของตนเอง และผู้ที่ได้รับการอบรมสั่งสอน

ความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทย

// เฮอร์ลอค (Hurlock, 1972 : 1) ได้อธิบายว่าในอดีตความบกพร่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็กนั้น นักจิตวิทยาและบุคคลทั่วไปเชื่อว่าเป็นผลเนื่องมาจากพันธุกรรม แต่ในปัจจุบันเชื่อว่า บทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูเด็กมีส่วนถ่ายทอดความนึกคิดและสภาพอารมณ์ให้ปรากฏในพัฒนาการของเด็ก ๆ ได้หลายประการ //

เนื่องจากความเชื่อมีขอบเขตกว้างขวาง ในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะด้านความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของไทย ซึ่งได้มีผู้ศึกษาไว้บางส่วน เช่น พระยาราชวราณกุล (พระยาราชวราณกุล ๒๕๐๙ : ๓๖ - ๓๘) ได้กล่าวถึงความเชื่อในการปฏิบัติตนของมารดาตั้งแต่ทารกปฏิสนธิและการเลี้ยงดูของคนไทยว่า เมื่อบิดามารดาทราบว่าบุตรมาปฏิสนธิในครรภ์แล้วก็จะมีความยินดีตั้งใจทะนุบำรุงรักษามารดาในครรภ์ตามความสามารถของบิดามารดา ผู้ที่เป็นมารดานั้นแม้อยากจะรับประทานอาหารที่เผ็ดร้อนที่เป็นที่ขบใจก็ต้องสูดดมควันไม้บรีโลก เมื่อจะนั่ง นอน เดิน ก็ต้องระมัดระวังกายหญิงมีครรภ์ต้องนำดอกบัวที่บูชาพระมาต้มแล้วดื่มเพื่อรักษาทารกให้แข็งแรง และป้องกัน การอาเจียรของมารดา บางครั้งจะนำดอกบัวไปให้พระสงฆ์ลงคุนพระหรือเสกเป่า เพื่อหนุนให้เกิดศรัทธาและมีอารมณ์ผ่องใส หญิงมีครรภ์ใดที่ถือคติการคลอดและการเลี้ยงดู

ที่จะให้การคลอดและการเลี้ยงดูง่าย หญิงมีครรภ์จะต้องหาโอกาสลอกท้องข้าง ซึ่งก็คล้าย ๆ กับหญิงชาวอาหรับและอิหร่าน ที่ถือว่าหญิงมีครรภ์ได้ลอกท้องอยู่แล้วก็จะคลอดได้ง่าย

เมื่อบุตรคลอดจากครรภ์มารดาแล้ว บิดาก็จะจัดการเลี้ยงดูบุตรตามประเพณีที่นับถือเป็นคติสืบมา ตั้งแต่จัดหาสมุค คินสอ จควัน เคือน ปีเกิด ของบุตรไว้เพื่อให้โหรดูชะตาให้ถูกต้องตามลำดับสืบไป ในการปฏิบัติต่อบุตรเกิดใหม่ ๆ เมื่อชำระร่างกายเด็กสะอาดแล้วจะจัดให้นอนในกระคัง เพื่อป้องกันผีร้ายและถ้าบุตรเป็นชายจะนำสมุค คินสอไว้ในกระคังข้างเบาะ ถ้าเป็นหญิงจะนำค้าย และเข็มใส่ไว้ ด้วยประสงค์จะให้ชายเล่าเรียนวิชาความรู้ และหญิงเรียนเกี่ยวกับเย็บปักถักร้อย

นอกจากนี้ เดอ ยัง (De Young. 1958 : 48 - 55) ได้เขียนอธิบายความเชื่อในการอมรมเลี้ยงดูเด็กในชนบทของไทยบางตอนว่า ผู้หญิงส่วนมากจะมีครรภ์ในปีแรกที่แต่งงาน ขณะมีครรภ์จะกินอาหาร ทำงาน และปฏิบัติตนอย่างปกติจนถึงเวลาคลอด ถ้าทำคลอดก็ให้หมอตำแยที่ไม่ได้ศึกษาความรู้เรื่องยาสมัยใหม่เป็นผู้ทำ ถ้าคลอดยากจึงจะให้หมอประจำหมู่บ้านซึ่งได้ศึกษาการแพทย์แผนใหม่ในชั้นต้นมาแล้ว เมื่อเด็กตกฟากหมอตำแยซึ่งส่วนมากก็เป็นผู้หญิงแก่ ๆ ที่อยู่ในหมู่บ้านนั้นจะตัดสายสะดือเด็กโดยใช้ไม้ไผ่คม ๆ แล้วผูกสายสะดือ อาบน้ำ แล้วห่อไว้ในผ้า เขากล่าวว่าเดี๋ยวนี้ประเพณีที่ต้องใช้คาถาอาคมเพื่อป้องกันมารดาและทารกให้พ้นจากสายตาของภูติผีปีศาจนั้นไม่ค่อยนำมาใช้ แต่ก็มีเหลืออยู่หลายหมู่บ้านที่เดี๋ยวนี้หมอตำแยยังคงกระเทีบทา ๒ - ๓ ครั้งทันทีที่เด็กคลอดออกมา สมัยก่อนเชื่อกันว่าการกระเทีบทาเป็นการบอกกล่าวให้ภูติผีได้ทราบว่าได้มีเด็กเกิดขึ้นแล้วในบ้าน ถ้าผีต้องการและอ้างว่าเด็กคนนี้เป็นลูกของมันก็ให้มาเอาเดี๋ยวนี้นะหรือในไม่ช้านี้ และยังมีประเพณีเอาค้ายสายสะดือจุ่มมาผูกวงรอบที่คลอดเพื่อกันผี แต่เดี๋ยวนี้อาจกลายเป็นเชื่อกันว่าการกระเทีบทาเป็นการทำให้เด็กรู้สึกตัว และภายหลังเมื่อไคยินเสียงดังจะไคไม่ตกใจกลัว เขาชี้แจงว่าสมัยก่อนเมื่อคลอดบุตรแล้วมารดา

ต้อง "อยู่ไฟ" (นอนอยู่ข้าง ๆ กองไฟ) ซึ่งประเทศในภาคพื้นเอเชียอาคเนย์ก็มีประเพณีอันนี้ด้วยกันทั้งนั้น ในภาคกลางของประเทศไทยหลังจากที่มารดาได้คลอดบุตรคนแรกแล้วจะท้องอยู่ไฟ ๓๐ วัน สำหรับบุตรคนที่สองก็ต้องอยู่ไฟอย่างน้อย ๑๕ วัน วิธอยู่ไฟก็คือนอนอยู่บนเสื่อ รอบ ๆ ก็มีเตาไฟถ่านอยู่เต็ม ข้างบนเตานี้มีหม้อน้ำร้อนแขวนคมอยู่ทางภาคใต้ใช้เผาไฟเพียงเตาเดียวเพื่ออึ่งให้ท้องได้รับความอบอุ่น และทางภาคเหนือก็คล้าย ๆ กับทางภาคกลาง แต่ในปัจจุบันนี้การอยู่ไฟก็เป็นเพียงนอนอยู่หน้าเตาไฟ (ที่ยกพื้นขึ้นมา) และบนเตานั้นมีหม้อน้ำร้อนแขวนอยู่ จะอยู่ไฟเพียง ๑ - ๒ วันเท่านั้น มารดาจะพักนอนเป็นเวลาหลายสัปดาห์ หรือ ๑ เดือน ขณะที่พักนั้นจะนอนอยู่ในที่นอนระยะเวลานี้เรียกว่า "อยู่เดือน" ในภาคเหนือของไทยระยะที่อยู่เดือนนี้ มารดาจะดื่มแต่น้ำร้อน กินอาหารอ่อนและกินยาหม้อ รกของเด็กถือว่าเป็นสิ่งไม่สะอาดแต่ก็เป็นส่วนหนึ่งของเด็กด้วย ดังนั้นญาติอาจจะเข้าครอบครองได้ บิดาของเด็กจึงต้องเอารกไปฝังสถานที่ที่นิยมฝังคือไต้บันได เพราะเป็นสถานที่ที่ญาติฝังแล้ว เนื่องจากถือกันว่าใครเข้าไปแล้วอัปมงคลและเป็นสถานที่ไม่สะอาดเพราะอยู่ใต้ชายผ้าถุงของผู้หญิงที่มีประจำเดือน หมอตำแยจะอาบน้ำและห่อเด็กแล้ววางไว้ในกระตัง รอบ ๆ กระตังจะมีสายสิญจน์วางรอบ ๆ เพื่อขับไล่ภูติผี ในเดือนแรกเด็กจะนอนอยู่ในกระตังตลอดเวลา เว้นแต่เวลาเอาออกมาอาบน้ำและป้อนข้าวเท่านั้น

จากการศึกษาของ ไพรด เดิศพิริยกุล (ไพรด เดิศพิริยกุล ๒๕๑๖ : ๑๕๔) เกี่ยวกับประเพณีและความเชื่อในการปฏิบัติเกี่ยวกับการเกิดในเขตภาคเหนือ กล่าวคือเมื่อเด็กคลอด หมอตำแย จะเป็นผู้ตัดสายรกโดยเอา "ดิวไม้ไผ่" (ไม้ไผ่ชนิดหนึ่ง) มาตัดแล้วเอารกใส่เกลือ ขมิ้นผด ห่อด้วยใบทอง เอาไปฝังไว้ที่ไต้บันได โดยเอาใบหนาดและหนามพุทราหรือหนามมะคันสะไว้ หรือเอาใบหนาดห้อยไว้ตามชายคาเรือนกันผี ถือว่าลูกก่อนนั้นขวัญอ่อนผีจะมารบกวน การที่เอารกไปฝังไว้ที่ไต้บันไดเนื่องจากสมัยที่ยังเป็นเมืองขึ้นของพม่า พม่าเกรงว่าจะมีคนมีบุญมาเกิดและก่อกุศลภาพ จึงให้เอารกฝังไต้บันไดคนเหยียบขึ้นลงจะได้เสื่อม

หลังจากคลอดแล้วก็ชำระร่างกายให้สะอาด เอาน้ำผึ้งผสมน้ำให้ดื่มน้ำเป็นอาหาร ให้ชื้อหาหมดเร็ว ตัวทารกเอาวางบนเบาะแล้ววางบนกระดิ่ง ใช้น้ำหนา ๆ วงปัดจนรอบไม่ให้ถูกแดดลม ขณะคลอดถ้ามารดาไม่มีลมเบ่งให้กินผอยลมและน้ำสัมนะซามกัน เลือคขึ้นเวลาเลือคขึ้นให้เอาน้ำรคศิระ

เมื่อคลอดเสร็จแล้วมารดาจะต้องอยู่เคื่อน (อยู่ไฟ) ถ้าเป็นบุตรหญิงอยู่เคื่อน ๓๐ วัน เรียกว่า "เผือกี เผือผ่าย" เพราะผู้หญิงต้องเรียนไปทางบันคายทอผ้า เป็นบุตรชายอยู่ไฟเพียง ๒๔ วัน เป็นเคล็ดให้หยุกคมหอกคมคาบ มารดาจะต้อง "เข้าเส้า" คือ รมยา จะเอาสมทุกชนิด เช่น มะกรูด มะนาว และใบพลู ใส่หม้อต้มให้เดือดยกไปตั้งไว้ในหลุมและให้นั่งบนปากหลุมเอาเสื้อกันเป็นวงกลม ข้างบนเอาผ้าหนาปิดไว้ การรมนานี้ต้องทำหลังคลอดแล้ว ๓ วัน

การอยู่เคื่อนจะต้องอยู่ในห้องใต้เสื่อผ้าหนา ๆ มีผ้ารัดท้อง (ไม่ให้ท้องโต) มีการเอาก่อนอิฐเผาไฟหรือรวมกับยาสมุนไพรประคบตรงช่องท้องเพื่อให้มดลูกเข้าอุ้งเร็ว เรื่องอาหารก็ให้กินแต่ "ข้าวจี๊ไฟกับเกลือ" ไม่กล้ากินอย่างอื่นกลัวว่าแสลงหรือเรียกว่า ผิดเคื่อน การเลี้ยงบุตรเลี้ยงด้วยนมมารดาจนอายุ ๓ - ๔ เดือน จึงให้กินข้าวบดกับกล้วยไข่ (กล้วยน้ำว้า) ถ้าหากเด็กมีอาการผิดปกติ เช่น ชี้นัย กลางคืนร้องไห้บ่อย ๆ ก็เชื่อว่า พ่อเกิด แม่เกิด ที่อยู่เบื้องบนจะมาตามคืนไป ต้องมีการ "ส่งเกิด" โดยมีอาจารย์ในหมู่บ้านเป็นผู้ทำพิธี จะต้องทำสะทวง (กระทวงทำด้วยกาบกล้วยรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส) สิ่งที่เขาใส่ในสะทวงคือ บุหรี่ หมาก เมี่ยง เทียน ผ้าขาวม้าแดง ฯลฯ และกล่าวเชิญเอาพ่อเกิด แม่เกิดเด็กมารับเอาของนั้น มีการผูกข้อมือเด็กและนำสะทวงนั้นไปไว้ที่ประตูบ้าน หรือจะทำพิธีส่งหาบส่งตอนก็ได้ โดยมีหาบคอน และในหาบก็มีอาหารขนม ผลไม้ เมื่อทำพิธีเสร็จก็เอาไปหย่อนไว้ที่มุมรั้วบ้าน

อาจกล่าวได้ว่า ในการปฏิบัติกิจที่เกี่ยวกับเด็กตามความเชื่อเหล่านี้ ก็โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันเหตุร้ายที่อาจเกิดขึ้นแก่หญิงมีครรภ์ เพราะถือกันว่าระยะที่เกิดอันตรายแก่หญิงได้ง่ายที่สุดคือ ระยะกำลังตั้งครรภ์และต้องการให้หญิงมีครรภ์คลอดง่าย ไม่เป็นอันตรายแก่ชีวิต ทั้งยังป้องกันรักษาทารกที่คลอดใหม่ด้วย เพราะถือว่าเป็นระยะที่ร่างกายบอบบางอ่อนแอและตายง่าย แต่ความเชื่อต่าง ๆ เหล่านี้บางครั้งก็มีเหตุผล แต่ก็มีความเชื่อจำนวนมากที่กระทำลงไปด้วยความมกมาย ไร้เหตุผลเช่นกัน

ความเชื่อมั่นในตนเอง

๑. ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง

สมิท (Smith. 1961 : 185) ได้ให้ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองว่าหมายถึง การพึงพอใจในตนเอง ความภูมิใจในตนเองหรือการยอมรับตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเองจะมีในบุคคลใดมากน้อยเพียงใดนั้น สามารถพิจารณาได้จากความขัดแย้งระหว่างตนตามอัตภาพกับตนตามปณิธาน ถ้าความขัดแย้งเกิดขึ้นมากจะเป็นเหตุทำให้ตนมีความรู้สึกว่ามีค่า ไม่เหมาะสมและไม่พึงพอใจในตนเอง อันหมายถึง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดความวิตกกังวล ขาดความอบอุ่นใจ และชอบพึ่งผู้อื่น

บุคคลที่เชื่อมั่นในตนเองจะไม่ชอบจวนจวนต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยสิ้นเชิงที่แตกต่างกับคนที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองคือ มีความขลาดกลัวและไม่แน่ใจในตนเอง ซึ่งใช้เวลาส่วนใหญ่ไปในทางนิเวศภาพเอาเองในสิ่งที่ตนต้องการ หรือปรารถนาสิ่งใดก็จะไม่ทำตามลำดับขั้นแห่งความเป็นจริง เนื่องจากเกิดความหวาดกลัว หวั่นวิตกจนกลายเป็นคนไม่ทำอะไรเลย อาจกล่าวได้ว่าปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้คนเราขาดความเชื่อมั่นในตนเอง คือ ขาดความรู้ ขาดความกล้าหาญในทางขอบธรรม และมีความเกียจคร้าน นอกจากนี้ยังอาจเนื่องมาจากความเชื่อที่ยังลึกลงในจิตใจ หรือบางทีก็เป็นผลของความล้มเหลวในอดีต (Symonds. 1964 : 85 - 89)

๒. ความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเอง

สมาคมการศึกษาเด็กแห่งอเมริกา (Child Study Association of America. 1952 : 185 - 186) แสดงความคิดเห็นไว้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง จะเกิดขึ้นกับเด็กที่ประสบผลสำเร็จในการกระทำสิ่งต่าง ๆ เสมอ ๆ บุคคลยิ่งประสบความสำเร็จมากเท่าไร ย่อมทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นเท่านั้น เมื่อบุคคลมีความเชื่อมั่นในตนเองเขาจะรู้สึกว่าตัวเองไม่ถูกข่มขู่จากคนอื่น ทำให้ความยุ่งยากใจต่าง ๆ ลดลงไปหรือหมดไป อันเป็นผลให้มีความสามารถที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น สามารถรับฟังความคิดเห็นหรือคำนิยมของผู้อื่นได้ด้วยลักษณะของบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์แล้วความคิดเห็นดังกล่าวนี้คล้ายคลึงกับผลการศึกษาของ สโตรทเธอร์ แจ็ค และเพจ (Strother and others อ้างอิงมาจาก ชูชีพ อ่อนโคกสูง ๒๕๑๖ : ๑๔ - ๑๖) ที่ว่าลักษณะของเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองว่าจะมีความสามารถในการควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบ และสามารถแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ส่วนเด็กที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองคือ เด็กที่ไม่บรรลุวุฒิภาวะทางอารมณ์ ไม่กระปรี้กระเปร่าในการทำสิ่งต่าง ๆ และไม่ยอมต่อสู้กับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง

ผลของการขาดความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กคือ เด็กที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองจะคอยแต่พึ่งพาผู้อื่นอยู่เสมอ ผลที่ตามมาก็คือ ขาดความกล้าที่จะเผชิญต่ออุปสรรคหรืองานที่ยากลำบากข้างหน้าเมื่อปราศจากบิดามารดาแล้ว (ละม้ายมาศ ศรีทิตต์ และจรรยา สุวรรณทัต ๒๕๑๐ : ๔๔) ผู้ที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองย่อมกระทำการสิ่งใดสำเร็จได้ยาก เพราะความเชื่อมั่นในตนเองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการไต่หาความสำเร็จในชีวิต (เกโซ สนวนานท์ ๒๕๑๐ : ๑๒๙) ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า การเป็นผู้ขาดความเชื่อมั่นในตนเองเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการพัฒนาบุคคลอันเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติในที่สุด

เคโซ สนวนนท์ (เคโซ สนวนนท์ ๒๕๑๖ : ๓๕๕) ได้เสนอทางปฏิบัติ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนี้

๑. ไม่แะแสดงอคติที่ผิดพลาด และเริ่มต้นใหม่ตั้งแต่บัดนี้ต่อไป
๒. ไม่ยอมพุดในคำและเรื่องที่ทำให้เกิดความรู้สึกห่อเหี่ยว ถดถอย
๓. เชื่อในความสามารถพิเศษที่มีอยู่ในตัวเอง ความสามารถส่วนที่ยังปิดบังซ่อนเร้นในตัวของเรา นั้นยังมีอยู่อีก
๔. จงคิดแต่ในทางที่ไม่เป็นอุปสรรค และพึงคิดถึงอุปสรรคแต่เพียงพอสถานประมาณ
๕. สร้างภาพความเป็นผู้มีชัยอยู่ในความคิดเสมอ
๖. สะสมความสำเร็จเล็ก ๆ น้อย ๆ ในชีวิต เพื่อเป็นบันไดก้าวไปสู่ความเชื่อมั่นในตนเองอย่างแท้จริงในบัดนี้เลย

๓ งานวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเอง

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองนั้น ชูชีพ อ่อนโคกสูง (ชูชีพ อ่อนโคกสูง ๒๕๑๖ : ๔๔) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเองและคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดี กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ทั้งชายและหญิง ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๕ จำนวน ๓๐๐ คน จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับความวิตกกังวลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ และสัมพันธ์ทางบวกกับบุคลิกภาพแสดงตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ชูศรี หลักเพชร (ชูศรี หลักเพชร ๒๕๑๓ : ๔๔) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความเชื่อมั่นในตนเอง และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ในจังหวัดเพชรบุรี ทั้งชายและหญิง จำนวน ๓๕๐ คน พบว่า

เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน

มัสเสน (Mussen. 1969 : 261) ศึกษาพบว่า บิดามารดาที่ตามใจเด็ก อย่างมีเหตุผล คือ ปล่อยให้เด็กมีโอกาสเป็นอิสระในการช่วยเหลือตนเอง สนองความต้องการในด้านความอยากรู้อยากเห็น จะทำให้เด็กมีความเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าพูด กล้าแสดงออก พึ่งตนเองและสามารถเผชิญชีวิตโดยไม่วิตกกังวล มีความเชื่อมั่นในตนเอง

แพนเตอร์ (Painter. 1968 อ้างอิงมาจาก อุดม สำอางค์กุล ๒๕๑๔ : ๒๒) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการจุใจกับความเชื่อมั่นในตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตชายระดับวิทยาลัย จำนวน ๑๐๘ คน พบว่า ระดับความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความสามารถในการจุใจอันเป็นลักษณะสำคัญของความเป็นผู้นำ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฮอเรซ และดักเกอร์ (Horace. 1961, Dugger. 1969 อ้างอิงมาจาก อุดม สำอางค์กุล ๒๕๑๔ : ๒๒) ซึ่งพบว่า ผู้นำจะต้องมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีบุคลิกภาพแสดงตัว มีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบ

๓.๑ ความเชื่อมั่นในตนเองระหว่างหญิงและชาย

ปัญหาที่ว่าหญิงหรือชายมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่ากัน ในเรื่องนี้ ได้มีผู้ให้ความคิดเห็นไว้ เช่น ชัยวัฒน์ และประสิทธิ์ พึ่งวิชัย (ชัยวัฒน์ และประสิทธิ์ พึ่งวิชัย ๒๕๐๕ : ๔๓๕) กล่าวว่า ผู้ชายแสดงให้เห็นความมั่นใจในตนเองมากกว่าผู้หญิงเพียงเล็กน้อยเท่านั้น บางคนเชื่อว่าที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะผู้หญิงได้รับการอบรมให้เป็นคนสุภาพและสงวนท่าทีไว้มากนั่นเอง

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยในต่างประเทศพบว่า นักเรียนชายมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แมคคี และเชอร์ริฟฟ์ (Mekee and Sherriffs. 1957 อ้างอิงมาจาก Smith. 1961 : 188) ที่ได้ทำการวิจัยในสังคมอเมริกาพบว่า ทั้งหญิงและชายจะมองเห็นว่าชายมีความมากกว่าหญิง และชายจะได้รับคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองสูงเสมอ

๓.๒ ความเชื่อมั่นในตนเองกับฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา

สแทกเนอร์ (Stagner. 1948 อ้างอิงมาจาก Smith. 1961 : 187) ได้ศึกษาเปรียบเทียบคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนระดับวิทยาลัย จำนวน ๑๒๔ คน ที่บิดามารดามีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูง พบว่ามีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่านักเรียนที่บิดามารดามีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฮอฟเฟดิตซ์ (Hoffeditz. 1934 อ้างอิงมาจาก Smith. 1961 : 187)

ความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูและความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก

บิดามารดาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเลี้ยงดูเด็ก โดยเฉพาะผู้เป็นมารดา ซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด มารดาเป็นผู้เลี้ยงดูเด็กและอบรมเด็กตามความเชื่อ ทัศนคติ และค่านิยมที่ตนยึดถือ (White and Watts. 1973 : 240 - 242) ซึ่งในเรื่องนี้ วีรยุทธ วิเชียรโชติ (วีรยุทธ วิเชียรโชติ ๒๕๑๖ : ๖๔) ได้กล่าวถึงความเชื่อในการอบรมเลี้ยงดูของคนไทยว่า เน้นให้เชื่อฟังผู้ใหญ่และฟังพาท้ายแบบ "ตามหลังผู้ใหญ่หมาไม่กัด" ไม่เน้นการฝึกให้พึ่งตนเอง อบรมแบบให้ความปกป้องคุ้มครองทำนอง ร่มโพธิ์ร่มไทร ให้ความรักแต่ไม่คงเส้นคงวา ไม่เน้นด้านเหตุผล เน้นการเสียสละ จากการฝึกแบบไม่พึ่งตนเองนี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กไม่กล้าทำอะไรด้วยตนเอง ไม่มีความเชื่อมั่น

ในตนเอง นอกจากนี้ อีริกสัน (Erickson. อ้างอิงมาจาก ชูจิตต์ พิทักษ์ผล ๒๕๐๕ : ๗) พบว่า การปฏิบัติเลี้ยงดูเด็กเป็นสิ่งที่สำคัญที่ทำให้เด็กบรรลุวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง

ซีเยร์ (Sears. 1957 : 11) ได้ทำการศึกษาค้นคว้ากับมารดา ๓๗๕ คน ในมลรัฐนิวอิงแลนด์ มารดาเหล่านั้นได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อในการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งพอสรุปได้ว่า ความเชื่อและแบบแผนของการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกันไปตามศาสนา วัฒนธรรม แตกต่างกันในด้านฐานะเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละครอบครัว

สตรอทเธอร์ แจ็ค และเพจ (Strother and others อ้างอิงมาจาก - ชูชีพ อ่อนโคกสูง ๒๕๑๖ : ๑๔ - ๑๕) ซึ่งพบว่า ครอบครัวจะมีอิทธิพลมากที่จะทำให้เด็กสามารถพัฒนาความคิดเรื่องการนับถือตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเอง นอกจากนี้เขายังได้อธิบายว่า ความเชื่อมั่นในตนเองขึ้นอยู่กับระดับอายุ ระดับพัฒนาการ และกลุ่มที่เด็กร่วมเล่น หรือร่วมทำงานตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำลังเผชิญอยู่

ปิยวรรณ วิรัชชัย (ปิยวรรณ วิรัชชัย ๒๕๒๑ : ๖๔) ศึกษาความเชื่อเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กและสุขภาพอนามัยของเด็กก่อนวัยเรียนพบว่า ความเชื่ออย่างไม่มีเหตุผลของมารดาในการเลี้ยงดูเด็กมีความสัมพันธ์กับสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และกลุ่มเด็กก่อนวัยเรียนที่มารดามีความเชื่ออย่างไม่มีเหตุผลในการเลี้ยงดูเด็กลดน้อย จะมีสุขภาพดีกว่ากลุ่มเด็กก่อนวัยเรียนที่มารดามีความเชื่ออย่างไม่มีเหตุผลในการเลี้ยงดูเด็กมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้กล่าวทั้งหมดข้างต้น เป็นแนวทางในการตั้งสมมุติฐานได้ดังต่อไปนี้

สมมุติฐานในการศึกษาครั้งนี้

๑. เด็กก่อนวัยเรียนที่มารดามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน จะมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน

๒. มารดาที่มีความแตกต่างกันทางด้านระดับอายุ จะมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน

๓. มารดาที่มีความแตกต่างกันทางด้านระดับการศึกษา จะมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน

๔. มารดาที่มีความแตกต่างกันทางด้านสถานที่ในการทำงาน จะมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน

๕. มารดาที่มีความแตกต่างกันทางด้านฐานะทางเศรษฐกิจ จะมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน

๖. เด็กก่อนวัยเรียนเพศชายและเพศหญิง จะมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน

๗. เด็กก่อนวัยเรียนที่มีอายุแตกต่างกัน จะมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน

สมมุติฐานทุกข้อทั้งนี้สำคัญทางสถิติในการทดสอบที่ระดับ .๐๕ ขึ้นไป

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ มารดาของเด็กก่อนวัยเรียนในจังหวัดภาคเหนือ จำนวน ๑๒๐ คน และเด็กก่อนวัยเรียนที่เป็นบุตรของมารดาดังกล่าว จำนวน ๑๒๐ คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างกระทำโดยสุ่มจังหวัดมา ๓ จังหวัด จากภาคเหนือซึ่งมี ๕ จังหวัด (คณะกรรมการภูมิศาสตร์แห่งชาติ อ้างจาก ทวี ทองสว่าง ๒๕๒๐ : ๘๒) คือ จังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง ลำพูน แม่ฮ่องสอน พะเยา เชียงราย แพร่ น่าน และอุตรดิตถ์ เมื่อสุ่มจังหวัดได้แล้วจึงสุ่มอำเภอมาจังหวัดละ ๔ อำเภอ ซึ่งได้ดังนี้ คือ อำเภอเชียงดาว อำเภอฝาง อำเภอแม่อาย อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอพาน อำเภอแม่จัน อำเภอแม่สรวย อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย และอำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอแม่ทะ อำเภอป่าซาง อำเภอสี จังหวัดลำพูน จำนวนกลุ่มตัวอย่างคือ มารดาของเด็กก่อนวัยเรียน อำเภอละ ๑๐ คน รวมทั้งสิ้น ๑๒๐ คน โดยถือเอาความร่วมมือของมารดาที่จะให้ข้อมูลเป็นเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน กระทำกับกลุ่มตัวอย่างเด็กก่อนวัยเรียน (อายุ ๓ - ๖ ปี) ที่เป็นบุตรของมารดาดังกล่าวข้างต้น จำนวน ๑๒๐ คน

ตาราง ๑ แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด	อำเภอ	จำนวนมารดา ของเด็กก่อนวัยเรียน	จำนวนเด็ก ก่อนวัยเรียน
เชียงใหม่	เชียงดาว	๑๐	๑๐
	ฝาง	๑๐	๑๐
	แม่อาย	๑๐	๑๐
	สารภี	๑๐	๑๐
เชียงราย	พาน	๑๐	๑๐
	แม่จัน	๑๐	๑๐
	แม่สรวย	๑๐	๑๐
	เวียงป่าเป้า	๑๐	๑๐
ลำพูน	บ้านโฮ่ง	๑๐	๑๐
	แม่ทา	๑๐	๑๐
	ป่าซาง	๑๐	๑๐
	สัะ	๑๐	๑๐
รวม ๓ จังหวัด	๑๒ อำเภอ	๑๒๐	๑๒๐

ตาราง ๒ แสดงกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นมารดาของเด็กก่อนวัยเรียน จำแนกตาม
ระดับอายุ ระดับการศึกษา สถานที่ในการทำงาน และฐานะทาง
เศรษฐกิจของครอบครัว

ตัวแปร	การจำแนกประเภทตัวแปร	N	%	รวม	
				N	%
ระดับอายุ	ต่ำ (๒๐ - ๒๔ ปี)	7	๓๕.๐๐	๑๒๐	๑๐๐
	ปานกลาง (๒๕ - ๓๔ ปี)	๕	๔๑.๖๗		
	สูง (๓๕ ปีขึ้นไป)	4	๓๓.๓๓		
X ระดับการศึกษา	ไม่ได้รับการศึกษา	3	๒๕.๐๐	๑๒๐	๑๐๐
	ประถมศึกษา	11	๙.๑๗		
	มัธยมศึกษาและสูงกว่า	6	๕๐.๐๐		
C สถานที่ในการทำงาน	ทำงานในบ้าน	12	๑๐.๐๐	๑๒๐	๑๐๐
	ทำงานนอกบ้าน	๘	๖๖.๖๗		
V ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	ต่ำ(รายได้ต่ำกว่า ๑๕๐๐ บาท/เดือน)	๔	๓๓.๓๓	๑๒๐	๑๐๐
	ปานกลาง(รายได้ ๑๕๐๐-๕๐๐๐ บาท/เดือน)	๖	๕๐.๐๐		
	สูง(รายได้สูงกว่า ๕๐๐๐ บาท/เดือน)	๓	๒๕.๐๐		

ตาราง ๓ แสดงกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเด็กก่อนวัยเรียน จำแนกตามเพศและอายุ

ตัวแปร	การจำแนกประเภทตัวแปร	N	%	รวม	
				N	%
เพศ	ชาย	๕๘	๔๘.๓๓	๑๒๐	๑๐๐
	หญิง	๖๒	๕๑.๖๗		
อายุ	๓ ปี	๓๑	๒๕.๘๓	๑๒๐	๑๐๐
	๔ ปี	๓๔	๒๘.๓๓		
	๕ ปี	๒๖	๒๑.๖๗		
	๖ ปี	๒๙	๒๔.๑๗		

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วย แบบสอบถาม ๓ ฉบับ คือ

๑. แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัว
๒. แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
๓. แบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน

การสร้างแบบสอบถาม

๑. แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัว

ประกอบด้วยรายละเอียดส่วนตัวของมารดาของเด็กก่อนวัยเรียนคือ ระดับอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานที่ในการทำงาน และสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว โดยพิจารณาให้ครอบคลุมตัวแปร และข้อมูลที่ต้องการวิจัยทุกประการ

๒. แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

สร้างขึ้นโดยวิธีการดังต่อไปนี้

๒.๑ ศึกษาความหมายของคำว่า "ความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก" จากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ สร้างนิยามปฏิบัติการของความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยใช้ความรู้จากข้อ ๒.๑

๒.๓ สร้างข้อความที่เป็นคำถามของความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามขั้นตอนโดย

๒.๓.๑ สำนักรวความคิดเห็นทางค่านความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กจากผู้มีความรู้ในเรื่องนี้ รวมทั้งผู้ที่มีภูมิสำเนาอยู่ในเขตภาคเหนือ และจากเอกสารต่าง ๆ

๒.๓.๒ สร้างข้อความคำถามจากนิยามปฏิบัติการและจากการสำนักรวความคิดเห็น ลักษณะของคำถามจะถามความเชื่ออย่างไม่มีเหตุผลต่าง ๆ ตามที่คนในจังหวัดภาคเหนือเชื่อ

๒.๓.๓ ให้ผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยาพิจารณาข้อความคำถามที่สร้างขึ้นว่าเป็นความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กหรือไม่ เพื่อให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรง (Validity)

๒.๓.๔ รวบรวมเฉพาะข้อความที่ผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยาเห็นว่าถูกต้องแล้ว ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด ๙๖ ข้อความ เพื่อนำแบบสอบถามไปทดลองต่อไป

๒.๔ ลักษณะของแบบสอบถามแต่ละข้อเป็นแบบมีคำตอบให้เลือก ๒ คำตอบ ซึ่งตามความรู้สึกของมารดาทางด้านการเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

ตัวอย่าง

ข้อความ	เชื่อ	ไม่เชื่อ
(๑) เด็กเป็นคางทูมให้เขียนรูปเลื้อยที่คาง จะทำให้หายเร็ว.....		
(๑๑) เมล็ดมะเขือ เมล็ดฝรั่ง กินแล้วเป็น "ไส้ตัน".....		
(๑๑๑) เด็กไม่สบายต้องให้พรมน้ำมันคั.....		

๒.๕ เกณฑ์การให้คะแนน

- ถ้าตอบว่าเชื่อให้ ๑ คะแนน
- ถ้าตอบว่าไม่เชื่อให้ ๐ คะแนน

ผู้ที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ ๙๕ ขึ้นไป ถือว่ามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลมาก

ผู้ที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามอยู่ระหว่างเปอร์เซ็นต์ที่ ๒๕ ถึงเปอร์เซ็นต์ที่ ๙๕ ถือว่ามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลปานกลาง

ผู้ที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ ๒๕ ลงมา ถือว่ามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลน้อย

การทดลองแบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

๑. นำแบบสอบถามไปหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) แบบ Face Validity โดยสร้างคำถามจากการศึกษาเอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และให้ผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยาตรวจสอบความในแบบสอบถามที่สร้างขึ้นว่าสอดคล้องกับความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กหรือไม่ เพื่อให้แบบสอบถามมีความถูกต้องตามนิยามปฏิบัติการ ข้อเท็จจริง และเหมาะที่จะนำไปใช้ได้

๒. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปสอบถามมารดาของเด็กก่อนวัยเรียน ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตภาคเหนือ จำนวน ๒๐ คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

๓. ตรวจให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถาม แล้วแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น ๒ กลุ่ม โดยถือเอา ๒๕ % ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนสูงเป็นกลุ่มสูงและ ๒๕ % ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนต่ำเป็นกลุ่มต่ำ นอกนั้นไม่นำมาคิด จากนั้นนำมาวิเคราะห์เป็นรายข้อ โดยหาว่าในข้อหนึ่ง ๆ กลุ่มสูงได้คะแนนเฉลี่ยเป็นเท่าไร และกลุ่มต่ำได้คะแนนเฉลี่ยเป็นเท่าไร แล้วใช้ t -test (Guilford, 1965 : 184) ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของ ๒ กลุ่มนี้ เพื่อเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกสูง ซึ่งในที่นี้เลือกข้อคำถามที่ค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ขึ้นไป ปรากฏว่าได้ข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงตามเกณฑ์ จำนวน ๒๔ ข้อ ซึ่งค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามได้แสดงไว้ในภาคผนวก

๔. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยวิธีแบ่งครึ่ง (Split half) โดยแบ่งคะแนนของแต่ละคนออกเป็น ๒ กลุ่ม คือกลุ่มข้อคู่กับกลุ่มข้อคี่

สูตรที่ใช้ คือ

$$r_{\frac{1}{2}II}^I = \frac{N \Sigma XY - \Sigma X \Sigma Y}{\sqrt{[(N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2) (N \Sigma Y^2 - (\Sigma Y)^2)]}}$$

(Garrett. 1969 : 143)

เมื่อ $r_{\frac{1}{2}II}^I$ แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามครึ่งฉบับ

$\Sigma X, \Sigma Y$ แทน ผลรวมของคะแนนข้อคู่และข้อคี่ตามลำดับ

$\Sigma X^2, \Sigma Y^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนนข้อคู่และข้อคี่ตามลำดับ

ΣXY แทน ผลรวมของผลคูณของคะแนนข้อคู่และข้อคี่

ผลปรากฏว่า ค่าความเชื่อมั่นที่ได้จากสูตรนี้ เท่ากับ ๐.๙๙๙๘ ซึ่งเป็นค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเพียงครึ่งฉบับ และเมื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขโดยใช้สูตร

$$r_{II} = \frac{2r_{\frac{1}{2}II}^I}{1+r_{\frac{1}{2}II}^I} \quad (\text{Garrett. 1969 : 339})$$

ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๙๘๙ ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามวัดความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่นในระดับสูง สามารถนำไปใช้ในการวิจัยต่อไปได้

๓. แบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน

สร้างขึ้นโดยมีวิธีดำเนินการเป็นชั้น ๆ ดังนี้

๓.๑ ศึกษาทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน

๓.๒ วิเคราะห์พฤติกรรมของผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงจากทฤษฎีและเอกสาร ดังกล่าวในข้อ ๓.๑

๓.๓ สร้างนิยามปฏิบัติการของความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน

๓.๔ จัดกลุ่มพฤติกรรมของความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน

๓.๕ สร้างแบบสอบถามโดยยึดพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ได้จัดไว้เป็นกลุ่ม ๆ แล้วเป็นเกณฑ์และเป็นแนวทางในการเขียนแบบสอบถาม

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบมีคำตอบให้เลือก ๒ คำตอบ ซึ่งแสดงถึงการมีความเชื่อมั่นและขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

ตัวอย่าง

๑. ถ้าเธอกำลังเล่นอยู่ มีคนมาแกล้งเธอ เธอร้องไห้หรือไม่

ก. ร้องไห้

ข. ไม่ร้องไห้

๒. ถ้าเธอทำแก้วหรือจานตกแตก เธอกล้าบอกพ่อแม่หรือไม่

ก. กล้า

ข. ไม่กล้า

๓.๖ เกณฑ์การให้คะแนน

ถ้าคำตอบของเด็กเป็นการเลือกพฤติกรรมที่แสดงว่าเด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองให้ ๑ คะแนน

ถ้าคำตอบของเด็กเป็นการเลือกพฤติกรรมที่แสดงว่าเด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเองให้ ๐ คะแนน

การทดลองแบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน

๑. นำแบบสอบถามไปหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) แบบ Face Validity โดยสร้างคำถามจากการศึกษาเอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และให้ผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยาตรวจสอบความในแบบสอบถามที่สร้างขึ้นว่าสอดคล้องกับลักษณะของการมีความเชื่อมั่นในตนเอง และเหมาะที่จะนำไปใช้ได้หรือไม่

๒. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนไปสอบถามเด็กก่อนวัยเรียน (อายุ ๓ - ๖ ปี) ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตภาคเหนือ จำนวน ๖๐ คน ต่อจากนั้นนำแบบสอบถามเหล่านั้นมาตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยหาความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ด้วยวิธีการเดียวกันกับการหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งได้ข้อคำถามตามเกณฑ์ จำนวน ๒๒ ข้อ ซึ่งค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามได้แสดงไว้ในภาคผนวก

๓. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามฉบับนี้ หาโดยวิธีแบ่งครึ่ง (Split half) ซึ่งปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๖๑๕ ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามวัดความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่นในระดับสูง สามารถนำไปใช้ในการวิจัยต่อไปได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบทดสอบทั้ง ๓ ชุด คือ แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัว แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กไปสอบถามเป็นรายบุคคลกับมารดาของเด็ก สำหรับแบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน นำไปสอบถามกับเด็กในกลุ่มตัวอย่างทีละคน แล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนดังกล่าวมาแล้ว จึงนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ต่อไป

ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ตรวจให้คะแนนแบบสอบถามความเชื่อของมารดาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามเกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามแต่ละชุด

๒. หากคะแนนเปอร์เซ็นต์ไทล์ของแบบสอบถามความเชื่อของมารดาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เพื่อแยกระดับความเชื่อของมารดาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

๓. จัดแยกคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความเชื่อของมารดาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กออกตามระดับอายุ ระดับการศึกษา สถานที่ในการทำงาน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

๔. จัดแยกคะแนนแบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนออกตามเพศและอายุ

๕. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

คะแนนเฉลี่ย

ค่าความแปรปรวน

๖. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มารดาที่มีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกันโดยใช้ ANOVA

(Lindquist, 1956 : 55 - 56)

เมื่อ F มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มารดาที่มีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกันเป็นรายคู่ โดยใช้ Studentized q Statistic (Winer. 1962 : 77 - 102)

๗. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาที่มีระดับอายุ ระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน โดยใช้ ANOVA (Lindquist. 1956 ; 55 - 56)

เมื่อ F มีนัยสำคัญทางสถิติจึงเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาที่มีระดับอายุ ระดับการศึกษา และฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันเป็นรายคู่ โดยใช้ Studentized q Statistic (Winer. 1962 : 77 - 102)

๘. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาที่มีสถานที่ในการทำงานแตกต่างกัน โดยใช้ t - test (Glass. 1970 : 295)

๙. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กชายและเด็กหญิง โดยใช้ t - test

๑๐. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีระดับอายุแตกต่างกัน โดยใช้ ANOVA (Lindquist. 1956 : 55 - 56)

เมื่อ F มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีอายุแตกต่างกันเป็นรายคู่ โดยใช้ Studentized q Statistic (Winer. 1962 : 77 - 102)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. การหาค่าคะแนนเฉลี่ย ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคน

๒. การหาค่าความแปรปรวน ใช้สูตร

$$S^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ S^2 แทน ความแปรปรวน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคน

๓. การทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}} \quad \leftarrow t_1 + t_2$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่พิจารณาใน t - Distribution

$\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ

N_1, N_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ

S_1^2, S_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ

๔. การหาค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ ใช้สูตร (ลวัน สายยศ และอังคณา คันทิรคานานนท์ ๒๕๑๕ : ๗๘)

$$P_x' = L_o + \frac{(NX/100 - F_c) \cdot i}{f_p}$$

เมื่อ	P_x	แทน จุดคะแนนของเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ x
	L_o	แทน Lower Limit ที่เปอร์เซ็นต์ไทล์ตกอยู่ในชั้นคะแนนนั้น
	N	แทน จำนวนคน
	F_c	แทน ความถี่สะสมก่อนถึงชั้นคะแนนที่ P_x ตกอยู่
	f_p	แทน ความถี่ของชั้นคะแนนที่ P_x ตกอยู่
	i	แทน อัตรภาคในชั้นหนึ่ง ๆ

๕. การหาค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปร ๒ ชนิด ใช้สูตร (Class. 1970 : 295)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1-1)s_1^2 + (n_2-1)s_2^2}{n_1+n_2-2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

6: 6
df = ๓๖-๒ = ๓๔

เมื่อ	t	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
	$\bar{X}_1, \bar{X}_2$	แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ
	s_1^2, s_2^2	แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ
	n_1, n_2	แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ ๑ และกลุ่มที่ ๒ ตามลำดับ

๖. หากหาความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรตั้งแต่ ๒ ตัวขึ้นไป โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน ใช้ Sample - Randomized Design (Lindquist, 1956 : 55 - 56) มีสูตรดังนี้

Source of Variation	df	SS	MS
Treatment (A)	a - 1	$SS_A = \sum_{j=1}^a (T_j^2 / n_j) - T^2/N$	$MS_A = SS_A/df$
Within - Group (W)	N - a	$SS_W = SS_T - SS_A$	$MS_W = SS_W/df$
Total	N - 1	$SS_T = \sum_{j=1}^a n_j X^2 - T^2/N$	

$$F = MS_A / MS_W$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution

MS_A แทน ค่า Mean Square ของตัวแปรที่จะศึกษาทุก ๆ ตัว

MS_W แทน ค่า Mean Square ของตัวแปรที่จะศึกษาแต่ละตัว

๗. การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่เมื่อพบว่าตัวแปรที่ทดสอบด้วย F - test นั้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ใช้ q Statistic แบบ Newman Keul Method (Winer, 1962 : 77 - 102)

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้เสนอเป็นตอน ๆ ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ ๑ เปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มารดามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ ๑

ตอนที่ ๒ เปรียบเทียบความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาที่มีความแตกต่างกันทางด้าน อายุ ระดับการศึกษา สถานที่ในการทำงาน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ ๒ ข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๕ ตามลำดับ

ตอนที่ ๓ เปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความแตกต่างกันทางด้านเพศ และอายุ เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ ๖ และ ข้อ ๗ ตามลำดับ

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
ΣX	แทน ผลรวมของคะแนนดิบ
$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ย
S	แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
S^2	แทน ความแปรปรวน
t	แทน ค่าสถิติที่พิจารณาใน t - distribution
F	แทน ค่าสถิติที่พิจารณาใน F - distribution

SS	แทน	Sum Square
MS	แทน	Mean Square
df	แทน	Degree of Freedom
q	แทน	Studentized Range Statistic (q Statistic)
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

(ตอนที่ ๑) เปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มารดามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน

สมมุติฐานในการวิจัย คือ "เด็กก่อนวัยเรียนที่มารดามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกันจะมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน"

เพื่อทดสอบสมมุติฐานนี้ ได้จำแนกคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนตามระดับความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ มารดาที่มีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่ีเหตุผลมาก มารดาที่มีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่ีเหตุผลปานกลาง และมารดาที่มีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่ีเหตุผลน้อย

มารดาที่มีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่ีเหตุผลมากหมายถึง มารดาที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ ๗๕ ขึ้นไป

มารดาที่มีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่ีเหตุผลปานกลางหมายถึง มารดาที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ ๕๕ ถึงเปอร์เซ็นต์ที่ ๗๔

มารดาที่มีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่ีเหตุผลน้อยหมายถึง มารดาที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ ๕๕ ลงมา

ตาราง ๔ ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน
จำแนกตามความเชื่อของมารดาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

ความเชื่อของมารดา เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก	N	ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน		
		$\bar{X}$	S^2	S
เชื่ออย่างไม่มีเหตุผลมาก	๓๐	๑๑.๓๖๖๓	๑๙.๖๘๘๖	๔.๔๓๗๒
เชื่ออย่างไม่มีเหตุผลปานกลาง	๖๐	๑๒.๙๐๐๑	๑๘.๑๕๙๓	๔.๒๖๑๔
เชื่ออย่างไม่มีเหตุผลน้อย	๓๐	๑๓.๗๓๓๓	๒๑.๙๙๕๔	๔.๖๘๙๙

จากตาราง ๔ แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มที่มารดามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลมาก กลุ่มที่มารดามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลปานกลาง และกลุ่มที่มารดามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลน้อย มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นตามลำดับ ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อทดสอบว่าคะแนนของกลุ่มต่าง ๆ แตกต่างกันจริงหรือไม่ ดังปรากฏในตาราง ๕

ตาราง ๕ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่อมั่นในตนเอง
ของเด็กก่อนวัยเรียนที่มารดามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
แตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	๒	๘๓.๖๔๑๓	๔๓.๘๔๕๘	๒.๒๔๘๘
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	๑๑๓	๒,๒๘๐.๒๓๒๒	๑๙.๔๘๘๒	
รวม	๑๑๕	๒,๓๖๓.๘๗๓๕		

$$F_{0.05} (2, 113) = 4.๘๒$$

จากตาราง ๕ แสดงว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่มารดามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรม
เลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน มีความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน
ข้อ ๑ ที่ว่า "เด็กก่อนวัยเรียนที่มารดามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน
จะมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน"

ตอนที่ ๒ เปรียบเทียบความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาที่มี
ความแตกต่างกันทางด้านอายุ ระดับการศึกษา สถานที่ในการทำงานและฐานะทางเศรษฐกิจ
ของครอบครัว โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

๒.๑ เปรียบเทียบความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาที่มีระดับอายุ
แตกต่างกัน

๒.๒ เปรียบเทียบความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

๒.๓ เปรียบเทียบความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาที่มีสถานที่ในการทำงานแตกต่างกัน

๒.๔ เปรียบเทียบความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน

ซึ่งปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

๒.๑ เปรียบเทียบความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาที่มีอายุแตกต่างกัน

สมมุติฐานในการวิจัย คือ "มารดาที่มีความแตกต่างกันทางด้านระดับอายุ จะมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน"

เพื่อทดสอบสมมุติฐานนี้ ได้จำแนกระดับอายุของมารดาออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ มารดาอายุน้อย (อายุ ๒๐ - ๒๙ ปี) มารดาอายุปานกลาง (อายุ ๓๐ - ๓๙ ปี) และมารดาอายุมาก (อายุ ๔๐ ปีขึ้นไป)

ตาราง ๕ คำนวณสถิติพื้นฐานของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
จำแนกตามระดับอายุของมารดา

ระดับอายุของมารดา	N	ความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก		
		$\bar{X}$	S^2	S
อายุน้อย	๔๒	๒๕.๘๘๑๐	๕๘๖.๑๔๔๐	๒๔.๒๑๐๔
อายุปานกลาง	๕๒	๓๒.๖๕๓๘	๓๑๐.๑๕๒๓	๑๗.๖๑๑๔
อายุมาก	๒๖	๔๐.๗๓๐๘	๓๐๘.๐๘๔๖	๑๗.๕๕๒๓

จากตาราง ๕ แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
ของมารดาที่มีระดับอายุแตกต่างกัน ๓ กลุ่ม คือ มารดาอายุน้อย มารดาอายุปานกลาง
และมารดาอายุมาก มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นตามลำดับ ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์ความแปรปรวน
เพื่อทดสอบว่าคะแนนของกลุ่มต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยหรือไม่ ดังปรากฏในตาราง ๖

ตาราง ๖ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการ
อบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาที่มีระดับอายุแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	๒	๓๕๙๖.๕๙๙๓	๑๗๙๘.๒๙๙๖	๕.๙๑๙๑ **
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	๑๑๙	๓๖๕๙๙.๒๘๘๔	๓๑๒.๙๘๙๓	
รวม	๑๒๑	๔๐๑๙๕.๘๘๗๗		

$$F_{.๐๑} (๒, ๑๑๙) = ๔.๘๒$$

จากตาราง ๘ แสดงว่า มารดาที่มีระดับอายุแตกต่างกัน มีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ว่า "มารดาที่มีความแตกต่างกันทางด้านระดับอายุ จะมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน" (สมมุติฐานข้อ ๒) (C)

เพื่อคว้ามารดาที่มีระดับอายุแตกต่างกัน ๓ กลุ่ม คุใดมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน จึงทดสอบต่อไปนี้โดยใช้ q Statistic เป็นค่าสถิติในการทดสอบ ปรากฏผลการเปรียบเทียบในตาราง ๘

ตาราง ๘ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ระหว่างมารดาที่มีระดับอายุแตกต่างกันเป็นรายคู่

ระดับอายุของมารดา	$\bar{X}$	อายุน้อย	อายุปานกลาง	อายุมาก
		๒๕.๘๘๑๐	๓๒.๖๕๓๘	๔๐.๙๓๐๘
อายุน้อย	๒๕.๘๘๑๐	-	๖.๙๙๒๘	๑๔.๘๔๔๘**
อายุปานกลาง	๓๒.๖๕๓๘		-	๘.๐๙๙๐
อายุมาก	๔๐.๙๓๐๘			-

r = ๒

r = ๓

q .๔๔ (r , ๑๑๙)

๓.๙๖

๔.๒๐

 $\sqrt{MS_W / n \cdot q}$

.๔๔ (r , ๑๑๙)

๑๐.๙๘๕๔

๑๒.๒๔๓๔

จากตาราง ๘ แสดงว่า

๑. มารดาที่มีอายุมาก มีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผล สูงกว่ามารดาที่มีอายุน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๒. มารดาที่มีอายุปานกลาง มีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผล ไม่แตกต่างไปจากมารดาที่มีอายุน้อยและมารดาที่มีอายุมาก

๒.๒ เปรียบเทียบความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

สมมุติฐานในการวิจัย คือ "มารดาที่มีความแตกต่างกันทางด้านระดับการศึกษา จะมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน"

เพื่อทดสอบสมมุติฐานนี้ ได้จำแนกระดับการศึกษาของมารดาออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ มารดาที่ไม่ได้รับการศึกษา มารดาที่ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา และมารดาที่ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป

ตาราง ๘ ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ระดับการศึกษาของมารดา	N	ความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก		
		$\bar{X}$	S^2	S
ไม่ได้รับการศึกษา	๑๔	๕๑.๑๔๒๘	๓๓.๓๖๒๖	๕.๗๗๖๑
ประถมศึกษา	๖๖	๓๘.๖๘๗๓	๑๕๐.๖๑๔๕	๑๒.๒๗๒๕
มัธยมศึกษา	๔๑	๑๑.๕๒๕๐	๓๓.๘๘๖๘	๕.๘๒๒๐

จากตาราง ๙ แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ๓ กลุ่ม คือ มารดาที่ไม่ได้รับการศึกษา มารดาที่ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา และมารดาที่ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป มีแนวโน้มที่จะลดลงตามลำดับ ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อทดสอบว่าคะแนนของกลุ่มต่าง ๆ แตกต่างกันจริงหรือไม่ ซึ่งปรากฏในตาราง ๑๐

ตาราง ๑๐ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	๒	๒๕๙๔.๘๖๓๐	๑๒๘๘.๘๘๑๕	๑๐๖.๒๐๖๘**
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	๑๑๙	๑๔๑๐๙.๖๒๘๙	๑๒๑.๘๓๑๙	
รวม	๑๒๑	๑๖๗๐๔.๔๙๑๙		

$$F_{.๐๑} (๒, ๑๑๙) = ๔.๘๒$$

จากตาราง ๑๐ แสดงว่า มารดาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ว่า "มารดาที่มีความแตกต่างกันทางด้านระดับการศึกษา จะมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน" (สมมุติฐานข้อ ๓)

เพื่อดูว่ามารดาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ๓ กลุ่ม คุใดมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน จึงทดสอบต่อไปโดยใช้ q Statistic เป็นค่าสถิติในการทดสอบ ปรากฏผลการเปรียบเทียบในตาราง ๑๑

ตาราง ๑๑ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู ระหว่างมารดาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา ของมารดา	$\bar{X}$	มัธยมศึกษาขึ้นไป	ประถมศึกษา	ไม่ได้รับการศึกษา
		๑๑.๕๒๕๐	๓๘.๖๘๗๐	๕๑.๑๔๒๘
มัธยมศึกษาขึ้นไป	๑๑.๕๒๕๐	-	๒๘.๑๗๒๐**	๓๘.๖๑๗๘**
ประถมศึกษา	๓๘.๖๘๗๐		-	๑๑.๔๔๕๘**
ไม่ได้รับการศึกษา	๕๑.๑๔๒๘			-

r = ๒

r = ๓

q .๘๘ (r , ๑๑๗)

๓.๗๐

๔.๒๓

 $\sqrt{MS_W / n} \cdot q \cdot ๘๘ (r , ๑๑๗)$

๗.๘๖๔๗

๘.๘๒๖๗

จากตาราง ๑๑ แสดงว่า

๑. มารดาที่ไม่ได้รับการศึกษา มีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลสูงกว่ามารดาที่ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาและมารดาที่ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๒. มารดาที่ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลสูงกว่ามารดาที่ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๒.๓) เปรียบเทียบความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาที่มีสถานที่ในการทำงานแตกต่างกัน

สมมุติฐานในการวิจัย คือ "มารดาที่มีความแตกต่างกันทางด้านสถานที่ในการทำงาน จะมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน"

เพื่อทดสอบสมมุติฐานนี้ ได้จำแนกสถานที่ในการทำงานของมารดาออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ มารดาที่ทำงานในบ้าน และมารดาที่ทำงานนอกบ้าน

ตาราง ๑๒^๗ ค่าสถิติพื้นฐานและการเปรียบเทียบคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก จำแนกตามสถานที่ในการทำงานของมารดา

สถานที่ในการทำงาน ของมารดา	N	ความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก			t
		$\bar{X}$	S^2	S	
ทำงานในบ้าน	๗๗	๔๒.๕๙๗๔	๑๖๓.๖๗๗๔	๑๒.๗๙๓๗	๑๒.๕๒๑๑**
ทำงานนอกบ้าน	๔๓	๑๓.๙๗๖๗	๑๑๙.๔๕๑๔	๑๐.๔๖๑๙	

$$t_{.๐๑} (๑๑๔) = ๒.๖๑๗$$

จากตาราง ๑๒ แสดงว่า มารดาที่ทำงานในบ้านมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกับมารดาที่ทำงานนอกบ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ว่า "มารดาที่มีความแตกต่างกันทางด้านสถานที่ในการทำงาน จะมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน" (สมมุติฐานข้อ ๔) เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ย สรุปได้ว่า มารดาที่ทำงานในบ้านมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลสูงกว่ามารดาที่ทำงานนอกบ้าน

๒.๔ เปรียบเทียบความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน

สมมุติฐานในการวิจัย คือ "มารดาที่มีความแตกต่างกันทางฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว จะมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน"

เพื่อทดสอบสมมุติฐานนี้ ได้จำแนกระดับฐานะทางเศรษฐกิจของมารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกันออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ ฐานะทางเศรษฐกิจสูง (รายได้สูงกว่า ๕,๐๐๐ บาท/เดือน) ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง (รายได้ ๑,๕๐๐ - ๕,๐๐๐ บาท/เดือน) ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ (รายได้ต่ำกว่า ๑,๕๐๐ บาท/เดือน)

ตาราง ๑๓ ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก จำแนกตามระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ระดับฐานะทางเศรษฐกิจ ของครอบครัว	N	ความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก		
		$\bar{X}$	S^2	S
ฐานะสูง	๑๕	๑๒.๐๐๐๐	๓๑.๙๑๔๓	๕.๖๓๑๕
ฐานะปานกลาง	๖๒	๒๙.๑๙๙๔	๒๔๔.๘๘๕๐	๑๖.๘๙๕๐
ฐานะต่ำ	๔๓	๔๖.๘๘๓๙	๑๓๙.๒๔๐๙	๑๑.๙๑๖๙

จากตาราง ๑๓ แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวซึ่งแตกต่างกัน ๓ กลุ่ม คือ มารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง มารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง และมารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นตามลำดับ ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อทดสอบว่าคะแนนของกลุ่มต่าง ๆ แตกต่างกันจริงหรือไม่ ดังปรากฏในตาราง ๑๔

ตาราง ๑๔ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการ
อบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาที่มีระดับฐานะทาง เศรษฐกิจของ
ครอบครัวแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	๒	๑๖๘๕๓.๕๒๔๗	๘๔๒๖.๗๖๒๓	๔๒.๘๖๕๙**
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	๑๑๗	๒๓๑๘๓.๘๖๗๓	๑๙๗.๒๕๔๖	
รวม	๑๑๙	๔๐๐๓๖.๘๖๗๓		

$$F_{.๐๑} (๒, ๑๑๗) = ๔.๘๒$$

✕ จากตาราง ๑๔ แสดงว่า มารดาที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
แตกต่างกัน มีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .๐๑ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ว่า "มารดาที่มีความแตกต่างกันทางฐานะ
ทางเศรษฐกิจของครอบครัว จะมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน"
(สมมุติฐานข้อ ๕)

เพื่อคว้ามารดาที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน ๓ กลุ่ม
คู่ใดมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน จึงทดสอบโดยใช้ q Statistic
เป็นค่าสถิติในการทดสอบ ปรากฏผลการเปรียบเทียบในตาราง ๑๕

ตาราง ๑๕ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับการอบรม
เลี้ยงดูเด็ก ระหว่างกลุ่มตัวอย่างมารดาที่มีระดับฐานะทาง
เศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกันเป็นรายคู่

ระดับฐานะทางเศรษฐกิจ ของครอบครัว	$\bar{X}$	ฐานะสูง	ฐานะปานกลาง	ฐานะต่ำ
		๑๒.๐๐๐๐	๒๗.๑๗๗๔	๔๖.๘๘๓๗
ฐานะสูง	๑๒.๐๐๐๐	-	๑๕.๑๗๗๔**	๓๔.๘๘๓๗**
ฐานะปานกลาง	๒๗.๑๗๗๔		-	๑๘.๗๐๖๓**
ฐานะต่ำ	๔๖.๘๘๓๗			-

r = ๒

r = ๓

q .๘๘ (r , ๑๑๗)

๓.๗๐

๔.๒๑

 $\sqrt{MS_W/n} \cdot q .๘๘ (r , ๑๑๗)$

๘.๗๗๓๖

๑๑.๐๘๔๓

จากตาราง ๑๕ แสดงว่า

๑. มารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลสูงกว่ามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง และมารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๒. มารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง มีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลสูงกว่ามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ตอนที่ ๓ เปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความแตกต่างกันทางด้านเพศ และอายุ โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกดังนี้

๓.๑ เปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนระหว่างเพศชายและเพศหญิง

๓.๒ เปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีอายุแตกต่างกัน ซึ่งปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

๓.๑ เปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนระหว่างเพศชายและเพศหญิง

สมมุติฐานในการวิจัย คือ "เด็กก่อนวัยเรียนเพศชาย และเพศหญิง จะมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน"

ตาราง ๑๖ ค่าสถิติพื้นฐานและการเปรียบเทียบคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของ เด็กก่อนวัยเรียนจำแนกตามเพศ

เพศ	N	ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน			t
		$\bar{X}$	S^2	S	
ชาย	๕๔	๑๔.๒๘๓๑	๒๗.๐๑๗๘	๕.๑๙๗๘	๓.๖๑๗๗
หญิง	๖๒	๑๑.๔๓๕๒	๑๐.๘๐๕๖	๓.๓๐๒๓	

$$t_{.๐๑} (๑๑๔) = ๒.๖๑๗$$

✕ จากตาราง ๑๖ แสดงว่าเด็กก่อนวัยเรียนเพศชายมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกับเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ว่า "เด็กก่อนวัยเรียนเพศชาย และเพศหญิง จะมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน" (สมมุติฐานข้อ ๖)

๓.๒ เปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีอายุแตกต่างกัน
สมมุติฐานในการวิจัย คือ "เด็กก่อนวัยเรียนที่มีอายุแตกต่างกัน จะมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน"

เพื่อทดสอบสมมุติฐานนี้ ได้จำแนกอายุของเด็กก่อนวัยเรียนออกเป็น ๔ กลุ่ม คือ เด็กอายุ ๓ ปี (อายุ ๓ ปี - ๓ ปี ๑๑ เดือน) เด็กอายุ ๔ ปี (อายุ ๔ ปี - ๔ ปี ๑๑ เดือน) เด็กอายุ ๕ ปี (อายุ ๕ ปี - ๕ ปี ๑๑ เดือน) และเด็กอายุ ๖ ปี (อายุ ๖ ปี - ๖ ปี ๑๑ เดือน)

ตาราง ๑๗ ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน
จำแนกตามอายุ

อายุ	N	ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน		
		$\bar{X}$	S^2	S
๓ ปี	๓๑	๘.๔๘๓๘	๙.๘๘๑๔	๒.๘๒๖๘
๔ ปี	๓๔	๑๑.๓๕๒๘	๑๙.๕๘๘๘	๔.๑๘๕๑
๕ ปี	๒๖	๑๔.๖๕๓๘	๑๒.๓๑๕๔	๓.๕๐๘๓
๖ ปี	๒๘	๑๖.๑๖๘๐	๑๔.๖๓๙๘	๓.๘๒๖๔

จากตาราง ๑๙ แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีอายุแตกต่างกัน ๔ กลุ่ม คือ เด็กอายุ ๓ ปี อายุ ๔ ปี อายุ ๕ ปี และอายุ ๖ ปี มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นตามลำดับ ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อทดสอบว่าคะแนนของกลุ่มต่าง ๆ แตกต่างกันจริงหรือไม่ ดังปรากฏในตาราง ๑๘

ตาราง ๑๘ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีอายุแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	๓	๘๑๐.๖๓๑๓	๒๗๐.๒๑๐๔	๒๐.๓๙๐๙ [*]
ความแตกต่างภายในกลุ่ม	๑๑๖	๑๕๓๓.๒๕๓๓	๑๓.๒๕๒๒	
รวม	๑๑๙	๒๓๔๓.๘๘๔๖		

$$F_{.๐๑} (๓, ๑๑๖) = ๒๖.๒๐$$

$$F_{.๐๕} (๓, ๑๑๖) = ๘.๕๕$$

จากตาราง ๑๘ แสดงว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ว่า "เด็กก่อนวัยเรียนที่มีอายุแตกต่างกัน จะมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน" (สมมุติฐานข้อ ๙)

เพื่อที่ว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่มีอายุแตกต่างกัน ๔ กลุ่ม คุ้ใครมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน จึงทดสอบต่อไปโดยใช้ *q Statistic* เป็นค่าสถิติในการทดสอบ ปรากฏผลการเปรียบเทียบในตาราง ๑๙

ตาราง ๑๘ เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก
ระหว่างกลุ่มตัวอย่าง เด็กก่อนวัยเรียนที่มีอายุแตกต่างกันเป็นรายคู่

อายุ	$\bar{X}$	๓ ปี	๔ ปี	๕ ปี	๖ ปี
		๘.๔๘๓๘	๑๑.๓๕๒๘	๑๔.๖๕๓๘	๑๖.๐๖๘๐
๓ ปี	๘.๔๘๓๘	-	๑.๘๖๘๐	๕.๑๖๘๘*	๖.๕๘๕๑*
๔ ปี	๑๑.๓๕๒๘		-	๓.๓๐๐๘*	๔.๗๖๖๑*
๕ ปี	๑๔.๖๕๓๘			-	๑.๔๑๕๒
๖ ปี	๑๖.๐๖๘๐				-

r=๒

r=๓

r=๔

q .๘๕ (r , ๑๑๖)

๒.๘๑

๓.๓๖

๓.๖๘

 $\sqrt{MS_W / n} \cdot q .๘๕ (r , ๑๑๖)$

๑.๘๗๐๘

๒.๒๔๔๕

๒.๔๖๘๘

จากตาราง ๑๘ แสดงว่า

๑. เด็กก่อนวัยเรียนที่มีอายุ ๖ ปี มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กที่มีอายุ ๔ ปี และอายุ ๓ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แต่มีความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างจากเด็กที่มีอายุ ๕ ปี

๒. เด็กก่อนวัยเรียนที่มีอายุ ๕ ปี มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กที่มีอายุ ๔ ปี และอายุ ๓ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๓. เด็กก่อนวัยเรียนที่มีอายุ ๔ ปี มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่แตกต่างจากเด็กที่มีอายุ ๓ ปี

บทที่ ๕

บทย่อ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

๑. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มารดา มีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน
๒. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดา ที่มีความแตกต่างกันทางด้านระดับอายุ และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม
๓. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความแตกต่างกันทางด้านเพศ และอายุ

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก กระทำกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็น มารดาของเด็กก่อนวัยเรียนในจังหวัดภาคเหนือ จำนวน ๑๒๐ คน คือ อำเภอยะไข่ อำเภอยะไข่ อำเภอยะไข่ อำเภอยะไข่ จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอยะไข่ อำเภอยะไข่ อำเภอยะไข่ อำเภอยะไข่ จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอยะไข่ อำเภอยะไข่ อำเภอยะไข่ อำเภอยะไข่ จังหวัดลำพูน ส่วนด้านความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน กระทำกับเด็กก่อนวัยเรียนที่เป็นบุตรของมารดาคังกล่าวข้างต้น จำนวน ๑๒๐ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประกอบด้วยแบบสอบถาม ๓ ฉบับ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเอง คือ

๑. แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัว
๒. แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก มีค่าความเชื่อมั่น ๐.๘๘๘๓
๓. แบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน มีค่าความเชื่อมั่น ๐.๘๖๑๕

การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ความแปรปรวน (Variance)
๒. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ๒ กลุ่ม โดยใช้ t - test
๓. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า ๒ กลุ่ม โดยใช้ F - test
๔. เมื่อ F - test มีนัยสำคัญ จึงเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้ q Statistic แบบ Newman - Keul

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. เปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มารดามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน พบว่า

เด็กก่อนวัยเรียนที่มารดามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน มีความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างกัน
๒. การเปรียบเทียบความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาที่มีความแตกต่างกันทางด้านอายุ ระดับการศึกษา สถานที่ในการทำงาน และฐานะทางเศรษฐกิจ ของครอบครัว พบว่า

๒.๑ มารดาที่มีความแตกต่างกันทางด้านระดับอายุ มีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 5.7171, P < .01$) เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า มารดาที่มีอายุน้อยมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลสูงกว่ามารดาที่มีอายุมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($q = 14.8498, P < .01$) นอกนั้นไม่พบความแตกต่าง

๒.๒ มารดาที่มีความแตกต่างกันทางด้านระดับการศึกษา มีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 106.2068$, $P < .01$) เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า มารดาที่ไม่ได้รับการศึกษามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลสูงกว่ามารดาที่ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($q = 11.4459$, $P < .01$), ($q = 39.6179$, $P < .01$) มารดาที่ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลสูงกว่ามารดาที่ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($q = 28.1720$, $P < .01$)

๒.๓ มารดาที่มีความแตกต่างกันทางด้านสถานที่ในการทำงาน มีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 12.5201$, $P < .01$) เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ย สรุปได้ว่ามารดาที่ทำงานในบ้านมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลสูงกว่ามารดาที่ทำงานนอกบ้าน

๒.๔ มารดาที่มีความแตกต่างกันทางด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว มีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 42.9650$, $P < .01$) เมื่อทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่ามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลสูงกว่ามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง และฐานะทางเศรษฐกิจสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($q = 19.7063$, $P < .01$), ($q = 34.8837$, $P < .01$) มารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลสูงกว่ามารดาที่มีฐานะสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($q = 15.1774$, $P < .01$)

๓. เปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความแตกต่างกันทางด้านเพศและอายุ พบว่า

เปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเอง ของเด็กสองวัยเรียน ที่ ๖ ตามเพศต่างกันในเพศและอายุ

๖๖

๓.๑ เด็กก่อนวัยเรียนเพศชาย และเพศหญิง มีความเชื่อมั่นในตนเอง
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 3.6177, P < .01$) เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ย
สรุปได้ว่า เด็กก่อนวัยเรียนเพศชายมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเพศหญิง

๓.๒ เด็กก่อนวัยเรียนที่มีความแตกต่างกันทางด้านอายุ มีความเชื่อมั่นในตนเอง
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 20.3909, P < .05$) เมื่อทดสอบความแตกต่าง
เป็นรายคู่ พบว่า เด็กก่อนวัยเรียนอายุ ๖ ปี มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กก่อนวัยเรียน
อายุ ๔ ปี และ ๓ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($q = 4.7161, P < .05$), ($q = 6.5851,$
 $P < .05$) เด็กก่อนวัยเรียนอายุ ๕ ปี มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กอายุ ๔ ปี และ
๓ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($q = 3.3009, P < .05$), ($q = 5.1699, P < .05$)
นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยในเรื่องนี้ ได้รวบรวมข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดจนผลการวิจัยที่
เกี่ยวข้องมาประกอบการอภิปราย ดังต่อไปนี้

๑. การเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มารดามีความเชื่อ
เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน

สมมุติฐาน คือ "เด็กก่อนวัยเรียนที่มารดามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
เด็กแตกต่างกัน จะมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน" ผลการวิจัยปรากฏว่า ไม่สอดคล้อง
กับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ พบว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่มารดามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรม
เลี้ยงดูเด็กแตกต่างกันมีความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่
ผลการวิจัยเป็นดังนี้อาจเป็นเพราะความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กนั้นเกิดจากองค์ประกอบ

หลายอย่าง เช่น เกิดจากการประสบความสำเร็จของเด็ก ดังเช่น สมาคมการศึกษาเด็ก
 แห่งอเมริกา (Child Study Association of America. 1952 : 185 - 186)
 ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเองจะเกิดขึ้นกับเด็กที่ประสบผลสำเร็จใน
 การกระทำสิ่งต่าง ๆ เสมอ ๆ บุคคลยิ่งประสบความสำเร็จมากเท่าไร ย่อมทำให้มีความ
 เชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นเท่านั้น หรืออาจเกิดจากการที่บิดามารดาปล่อยให้เด็กมีโอกาส
 เป็นอิสระในการช่วยเหลือตนเอง สนองความต้องการในค่านิยมอยากรู้ อยากเห็น จะ
 ทำให้เด็กมีความเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ
 กล้าพูด กล้าแสดงออก ทั้งตนเอง สามารถเผชิญชีวิตโดยไม่วิตกกังวล มีความเชื่อมั่นใน
 ตนเอง (Mussen. 1969 : 261)

๒. การเปรียบเทียบความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาที่มีความ
 แตกต่างกันทางด้านอายุ ระดับการศึกษา สถานที่ในการทำงานและฐานะทางเศรษฐกิจ
 ของครอบครัว

๒.๑ จากสมมุติฐานที่ว่า "มารดาที่มีความแตกต่างกันทางด้านระดับอายุ จะม
 ความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน" ผลการวิจัยปรากฏว่า สอดคล้องกับ
 สมมุติฐานที่ตั้งไว้ และพบว่ามารดาที่มีอายุมากมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
 อย่างไม่มีเหตุผลสูงกว่ามารดาที่มีอายุน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ทั้งนี้อาจ
 เป็นเพราะเหตุว่ามารดาที่มีระดับอายุมากได้รับการอบรมสั่งสอนและถ่ายทอดความเชื่อมา
 จากบิดามารดาซึ่งเป็นคนรุ่นเก่า และยังมีความตั้งใจอยู่กับความเชื่อมากกว่ามารดาอายุน้อย

๒.๒ จากสมมุติฐานที่ว่า "มารดาที่มีความแตกต่างกันทางด้านระดับการศึกษา
 จะมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน" ผลการวิจัยปรากฏว่า สอดคล้องกับ
 สมมุติฐานที่ตั้งไว้ และพบว่ามารดาที่ไม่ได้รับการศึกษามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
 อย่างไม่มีเหตุผลสูงกว่ามารดาที่ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ มารดาที่ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความเชื่อ

เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลสูงกว่ามารดาที่ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่า ความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลแปรผกผันกับระดับการศึกษาของมารดา ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยวรรณ วิรัชชัย (ปิยวรรณ วิรัชชัย ๒๕๒๑ : ๕๒) ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้ที่มีการศึกษาสูงย่อมมีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และความรู้ทางค่านต่าง ๆ มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาคำว่าการที่จะเชื่อในสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็ย่อมจะพิจารณาแล้วว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่มีเหตุผลตามหลักวิทยาศาสตร์หรือไม่ ซึ่งตรงกันข้ามกับผู้ที่มีการศึกษาคำหรือไม่ได้รับการศึกษา คือ ยังมีความเชื่ออย่างไม่มีเหตุผลอยู่มาก เพราะมารดาที่มีการศึกษาคำมักขาดความรู้ ความเข้าใจ และการมีเหตุผลที่ถูกต้องในการเลี้ยงดูเด็ก (Kohler. 1975 : 225 - 233)

๒.๓ จากสมมุติฐานที่ว่า "มารดาที่มีความแตกต่างกันทางสถานทีในการทำงาน จะมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน" ผลการวิจัยปรากฏว่า สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และพบว่ามารดาที่ทำงานในบ้านมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลสูงกว่ามารดาที่ทำงานนอกบ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกษมสุข เณสิยวศักดิ์ (เกษมสุข เณสิยวศักดิ์ ๒๕๒๑:๕๖) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมารดาที่ทำงานนอกบ้านได้มีโอกาสพบปะบุคคลภายนอกทำให้รู้มาก เห็นมาก และมีประสบการณ์กว้างขวางขึ้น การออกไปทำงานนอกบ้านทำให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่นในเรื่องต่าง ๆ เช่น การอบรมเลี้ยงดูบุตร ความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน เป็นต้น จึงทำให้ความเชื่อที่เคยปฏิบัติและยึดถือกันมาแต่เดิมเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งต่างกับมารดาที่ทำงานในบ้าน ชีวิตประจำวันส่วนใหญ่จะอยู่ภายในบ้าน มีการพบปะสังสรรค์กับบุคคลภายนอกน้อย จึงมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและได้รับความคิดเห็นแปลก ๆ ใหม่ ๆ น้อย จึงมักจะยึดถือแนวความคิดและความเชื่อที่ปฏิบัติกันมาแต่เดิมเป็นหลักในการดำรงชีวิต ดังนั้น ผู้วิจัยคิดว่า สิ่งเหล่านี้เป็นสาเหตุที่ทำให้มารดาที่ทำงานนอกบ้านมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างจากมารดาที่ทำงานนอกบ้าน

นอกจากนี้ อาจจะเป็นเพราะว่ามารดาที่ทำงานนอกบ้านส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้มีระดับการศึกษาสูงกว่ามารดาที่ทำงานในบ้าน เพราะงานอาชีพนอกบ้านเป็นจำนวนมากที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถ เช่น ครูอาจารย์ พยาบาล หรือเจ้าหน้าที่ตามหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งต่างกับอาชีพของมารดาที่ทำงานในบ้านซึ่งไม่ค่อยต้องอาศัยความรู้ความสามารถมากนัก สาเหตุดังกล่าวอาจเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้มีความแตกต่างระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาที่ทำงานนอกบ้าน และมารดาที่ทำงานในบ้านก็ได้

๒.๔ จากสมมุติฐานที่ว่า "มารดาที่มีความแตกต่างกันทางด้านระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว จะมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน" ผลการวิจัยปรากฏว่า สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และพบว่ามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลสูงกว่ามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง และฐานะทางเศรษฐกิจสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ มารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลสูงกว่ามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง อย่างมีนัยสำคัญทางเศรษฐกิจที่ระดับ .๐๑ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ เซียร์ (Sears, 1957 : 11) ในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่ว่าแบบแผนของการอบรมเลี้ยงดูบุตรจะแตกต่างกันไปตามศาสนา วัฒนธรรม ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม และชนบทธรรมเนียมประเพณีของแต่ละครอบครัว ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกษมสุข เนติยวศักดิ์ (เกษมสุข เนติยวศักดิ์ ๒๕๒๑ : ๔๔) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ แมคแคนเลส (Mc Candless, 1961 : 69 - 114) ที่พบว่ามารดาในระดับกลางและระดับต่ำ มีความเชื่อในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กแตกต่างกัน นอกจากนี้ อาจจะเป็นเพราะว่ามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงส่วนใหญ่จะมีระดับการศึกษาสูงกว่ามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง และฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ มารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางส่วนใหญ่จะมีระดับการศึกษาสูงกว่ามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง ย่อมมีโอกาสนในการศึกษาได้ดีกว่าผู้มีฐานะทาง

เศรษฐกิจที่ค่อยกว่า เพราะการศึกษาในระดับสูงนั้นปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งสำคัญไม่น้อย จากสาเหตุดังกล่าวคงจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้มีความแตกต่างระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันก็ได้

๓. เปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีความแตกต่างกันทางค่านิยม และอายุ พบว่า

๓.๑ จากสมมุติฐานที่ว่า "เด็กก่อนวัยเรียนเพศชาย และเพศหญิง จะมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน" ผลการวิจัยปรากฏว่า สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และพบว่าเด็กก่อนวัยเรียนเพศชายมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ ชัยวัฒน์ และประสิทธิ์ พิงวิชัย (ชัยวัฒน์ และประสิทธิ์ พิงวิชัย ๒๕๐๕ : ๔๓๕) ที่กล่าวว่า ชายแสดงให้เห็นถึงความมั่นใจในตนเองมากกว่าหญิง ที่เป็นเช่นนี้เพราะหญิงได้รับการอบรมให้เป็นคนสุภาพและสงวนท่าทีไว้มากนั่นเอง นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แมคคี และเชอร์ริฟฟ์ (Mekke and Sherriffs, 1957 อ้างอิงมาจาก Smith, 1961 : 188) ที่ได้ทำการวิจัยในสังคมอเมริกัน พบว่าทั้งหญิงและชายจะมองเห็นว่าชายมีคุณค่ามากกว่าหญิง และชายจะได้รับคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองสูงเสมอ

๓.๒ จากสมมุติฐานที่ว่า "เด็กก่อนวัยเรียนที่มีอายุแตกต่างกันจะมีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน" ผลการวิจัย ปรากฏว่าสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และพบว่าเด็กอายุมาก (๖ ปี และ ๕ ปี) มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กอายุน้อย (๔ ปี และ ๓ ปี) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ สตรอทเธอร์ แจ็ค และเพจ (Strother and others, อ้างอิงมาจาก ชูชีพ อ่อนโคกสูง ๒๕๑๖ : ๑๔-๑๕) ซึ่งพบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กขึ้นอยู่กัั้กับระดับอายุ ระดับพัฒนาการ และกลุ่มที่เด็กร่วมเล่น หรือร่วมทำงาน ตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กำลังเผชิญอยู่ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า

ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่าเมื่อเด็กมีอายุมากขึ้นย่อมจะได้มีโอกาสเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ มากขึ้น มีประสบการณ์กว้างขวางขึ้น ทำให้มีความกล้าหาญที่จะเผชิญต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือเผชิญต่อความจริง อันเป็นลักษณะที่สำคัญของการมีความเชื่อมั่นในตนเอง

อาจสรุปถึงผลของการวิจัยในครั้งนี้ที่สำคัญได้ว่า ความเชื่อของมารดาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก มีผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน ถึงแม้ว่าจะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนแล้ว พบว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่มารดามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลมาก มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำกว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่มารดามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลปานกลาง เด็กก่อนวัยเรียนที่มารดามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลปานกลาง มีความเชื่อมั่นในตนเองต่ำกว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่มารดามีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลน้อย ซึ่งแสดงว่าความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนขึ้นอยู่กับระดับความเชื่ออย่างไม่มีเหตุผลของมารดา ถ้ามารดามีความเชื่ออย่างไม่มีเหตุผลมาก ซึ่งก็คือ มีความเชื่ออย่างมีเหตุผลน้อย ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูก็จะน้อยไปด้วย และถ้ามารดามีความเชื่ออย่างไม่มีเหตุผลน้อย ซึ่งก็คือ มีความเชื่ออย่างมีเหตุผลมาก ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูก็จะมากไปด้วย ทั้งนี้ เพราะเหตุว่าปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของการมีความเชื่อมั่นในตนเองก็คือ ความเป็นผู้มีเหตุผล และการมีเหตุผลจะเกิดขึ้นได้ก็เพราะผลของการศึกษา ตลอดจนการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้อง เมื่อผู้ใหญ่ให้การอบรมเลี้ยงดูโดยใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างมีเหตุผล เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูก็จะได้รับการถ่ายทอดเกี่ยวกับการเป็นผู้มีเหตุผลไปด้วย ซึ่งทำให้เขาเกิดความมั่นใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ และการดำรงชีวิตประจำวัน ไม่เชื่อสิ่งใดอย่างงมงายไร้เหตุผล ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้มีความเชื่อมั่นในตนเองนั่นเอง

อย่างไรก็ตามจากเหตุผลที่กล่าวมาแล้ว ปัจจัยหนึ่งที่จะก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง คือ การให้การศึกษาแก่มารดา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเน้นด้านความมีเหตุผล ซึ่งอาจจะทำได้ยาก แต่ก็พอจะทำได้ เช่น กระทำในด้านส่งเสริมการศึกษาผู้ใหญ่ในรูปแบบต่าง ๆ หรือการส่งเสริมการศึกษาและการเน้นด้านความมีเหตุผลแก่เด็กให้มาก เพื่อเด็กจะได้เป็นผู้มีเหตุผลและเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง และถ่ายทอดคุณลักษณะเหล่านี้ให้แก่บุตรหลานต่อไปภายหน้า อันจะทำให้ผู้ใหญ่และเยาวชนของชาติซึ่งมีบุคลิกภาพ และประสิทธิภาพที่ดีที่จะช่วยพัฒนาสร้างสรรค์ประเทศชาติในอนาคตนี้มีความเจริญรุ่งเรืองยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรศึกษาว่าความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดามีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นหรือไม่ เช่น ความวิตกกังวล ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นต้น

๒. ควรศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน โดยศึกษาถึงความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ เช่น สติปัญญา ถิ่นที่อยู่ การอบรมเลี้ยงดู

๓. ควรศึกษาถึงความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน โดยวิธีการอื่น ๆ เช่น ใช้วิธีสังเกตหรือวิธีศึกษาประวัติ

๔. สถาบันที่เกี่ยวข้องควรหาทางเพิ่มพูนความรู้แก่มารดา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้อง เหมาะสม รวมทั้งควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขวิธีการสอนของครู ซึ่งควรเน้นให้เด็กได้คิด พุท และทำ อย่างมีเหตุผลให้มากที่สุด ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง อันจะเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กมล สุกประเสริฐ เทคนิคการวิจัย ไทยวัฒนาพานิช ๒๕๑๖, ๒๔๔ หน้า

เกษมสุข เจริญวงศ์ ความเชื่อของปิตามารดาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูและความกลัว
ของเด็กก่อนวัยเรียนใน ๔ จังหวัดภาคใต้ วิทยานิพนธ์ กศ.ม มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๒๑, ๖๕ หน้า

* ชัยวัฒน์ และประสิทธิ์ พึ่งวิชัย เทคนิคในการเป็นผู้นำ คสว.วิทยา ๒๕๐๕, ๔๖๕ หน้า

ชูจิตต์ พิทักษ์ผล การอบรมเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำใน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และชลบุรี วิทยานิพนธ์ กศ.ม วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

๒๕๐๕, ๑๙๑ หน้า

ชูชีพ อ่อนโคกสูง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่น
ในตนเองกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี วิทยานิพนธ์ กศ.ม วิทยาลัยวิชาการศึกษา

ประสานมิตร ๒๕๑๖, ๑๐๔ หน้า

ชูศรี หดิกเพชร ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความเชื่อมั่นในตนเอง และ
คุณธรรมแห่งพลเมืองดี วิทยานิพนธ์ กศ.ม วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

๒๕๑๗, ๑๐๑ หน้า

ดวงเดือน ศาสตรพิตร "การลงโทษเด็กเป็นการลดหรือเพิ่มปัญหา" วารสารจิตวิทยา
๖๑ - ๖๔, ๒๕๑๕

เคโซ สวานานท์ จิตวิทยาสังคม โอเคียนส์ไตร์ ๒๕๑๐, ๑๕๗ หน้า

* เคโซ สวานานท์ "ทางสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง" รวบรวมข้อเขียนและบทความ
ทางจิตวิทยา ๒๕๑๖, ๔๒๒ หน้า

ทวี ทองสว่าง และคณะ ภูมิศาสตร์ประเทศไทย โอเคียนส์ไตร์ ๒๕๒๐, ๖๖๒ หน้า

ทวีวัฒน์ ชนาคม ตำราโภชนาการ ๒๕๒๐, ๓๐๙ หน้า

ประทุมสุข อาชาวำรุง และคณะ การตรวจสอบเชิงจิตวิทยา ไทยวัฒนาพานิช ๒๕๑๙, ๖๔๖ หน้า

ประภาเพ็ญ สุวรรณ ทัศนคติ : การวัด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัย ไทยวัฒนาพานิช ๒๕๒๐, ๑๔๑ หน้า

✓ ปิยวรรณ วิรัชชัย การศึกษาความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และสุขอนามัยของเด็กก่อนวัยเรียน ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๒๑, ๗๖ หน้า

เปรมปรีย์ ศกุนะสิงห์ ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่มีอำนาจลึกลับเหนือธรรมชาติของเด็กในโรงเรียนประถมสาธิตวิทยาลัยแห่งหนึ่ง ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ๒๕๐๕, ๘๐ หน้า

พจน์ สะเพียรชัย และคณะ การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๑๙, ๒๑๐ หน้า

ไพฑูรย์ เครือแก้ว ลักษณะสังคมไทย โรงพิมพ์เสียงเชิงจงเจริญ ๒๕๑๓, ๔๕๖ หน้า

ไพโรธ เลิศพิริยกุลม คหิชาบ้านลานนาไทย มิตรนราการพิมพ์ ๒๕๑๖, ๒๒๙ หน้า

✕ ปิญญา จิตต์ธรรม "ความเชื่อ" วารสารรามคำแหง ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๒ : ๕๔ - ๗๒
กรกฎาคม ๒๕๑๔

ราชวรานุกุล, พระยา ประเพณีเลี้ยงลูก บุญส่งการพิมพ์ ๒๕๐๗, ๑๐๕ หน้า

ละม้ายมาศ ศรีทักต์ และคณะ อิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการของเด็กที่ตำบลนาป่า อ. เมือง จ. ชลบุรี รายงานการวิจัย ฉบับที่ ๙ ของสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้า
เรื่องเด็ก โรงพิมพ์คุรุสภา ๒๕๑๐, ๑๔๔ หน้า

วลัย อินทรมพรมย์ "อันตรายของการขาดอาหารในเด็กเล็ก" คหเศรษฐศาสตร์ ๕
: ๖๔ - ๗๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๔

* วีรยุทธ วิเชียรโชติ "แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีพ และการพัฒนาสังคมอารยนิยม"
สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ๕๒ - ๖๔ มิถุนายน ๒๕๑๖

ศรีเรือน แก้วกังวาล จิตวิทยาพัฒนาการ แพรวพิทยา ๒๕๑๔, ๑๓๓ หน้า

* สวนา พรพัฒน์กุล ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของเด็กไทย รายงานการวิจัย ฉบับที่ ๒๒
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ๒๕๒๐, ๗๔ หน้า

* สุชา และสุรางค์ จันทน์เอม จิตวิทยาเด็ก แพรวพิทยา ๒๕๑๖, ๒๗๔ หน้า

สุเทพ สุนทรเกสัช- สังคมวิทยาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์
แห่งประเทศไทย ๒๕๑๑, ๑๑๐ หน้า

สุโท เจริญสุข จิตวิทยาวัยรุ่น โอเคียนสโตร์ ๒๕๒๐, ๑๐๔ หน้า

สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ คหิชาชาวบ้าน สำนักพิมพ์ก้าวหน้า ๒๕๑๒, ๒๑๐ หน้า

อนันต์ ศรีโสภะ การวัดและการประเมินผลการศึกษา ไทยวัฒนาพานิช ๒๕๒๐, ๒๕๑ หน้า

อุดม สำอางค์กุล ลักษณะความเป็นผู้นำ ความเคร่งครัด และความเชื่อมั่นในตนเองของ
วัยรุ่นไทยภาคกลาง ปรินิพนธ์ กศ.ม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
๒๕๑๔, ๗๒ หน้า

* Child Study Association of America, Our Children Today. New York,
The Viking Press, 1952. 366 p.

De Young, John E. Village Life in Modern Thailand. Los Angeles,
University of California Press Inc., 1958. 225 p.

* Dorfman Albert. Child Care in Health and Diseases. Year Book, Chicago,
Medical Publishers Inc., 1966. 390 p.

- Edward, Allen L. Experimental Design in Psychological Research. New York, Rinehart and Company Inc., 1969. 495 p.
- Fishbein, Martin and Ajzen, Icek. Belief, Attitude, Intention and Behavior. : An Introduction Theory and Research. Philipines, Addison - Wesley Publishing Company, 1975. 578 p.
- Garrett, Henry E. Statistic in Psychology and Education. Bombay, Vikas Feffer and Simons Privated Ltd., 1969. 491 p.
- Glass, Gene V. and Standley, Julian C. Statistical Methods in Education and Psychology. New Jersey, Prentice - Hall inc., 1970. 596 p.
- Guildford, J. P. Fundamental Statistics in Psychology and Education. New York, McGraw - Hill Inc., 1965. 605 p.
- * Hurloch, Elizabeth B. Child Development. Tokyo, McGraw - Hill Kogakusha Ltd, 1972. 494 p.
- Kohler, Eva - Mari and Kohler, Lennart. "Health and Behavior in Four Year - Old Children," Acta Paediatr, Scand. 64: 225 - 233 January - November, 1975.
- Lindquist, E. F. Design and Experiments in Psychology and Education. Boston, Houghton, 1956. 393 p.
- ✓ Magnussen, David. Test Theory. Stockholm, Addison - Wesley Publishing Company, 1967. 270 p.
- McCandless, Boyd R. Children and Adolescent. New York, Rinehart and Winston Inc., 1961. 521 p.
- ✓ Mussen, Henry P. and others. Child Development and Personality. New York, Harper & Row, 1969. 569 p.
- * Rose, Jerry D. Introduction to Sociology. U.S.A., Rand McNally & Company, 1971. 438 p.
- * Scheibe, Karl E. Beliefs and Values. U.S.A., Rinehart and Winston Inc., 1970. 159 p.
- Sears, Robert R. and others. Pattern of Child Rearing. New York, Row & Peterson Company, 1957. 549 p.
- * Smith, Henry C. Personality Adjustment. New York, McGraw - Hill Inc., 1961. 616 p.

✓ Symonds Addington F. Teaching Yourself Personality Efficiency. London,
The English University Press, 1964. 223 p.

Textor, Robert B. Manual for the Rural Community Worker in Thailand.
Bangkok Dept. of Health, 1958. 68 p.

White, Burton L. and Watts, Jean C. Experience and Environment.
New Jersey, Prentice - Hall Inc., 1973. 552 p.

Whiting, John W. and Child, Irvin L. Child Training and Personality.
New Haven, Yale University Press, 1953. 253 p.

Winer, B. J. Statistical Principal in Experimental Design. New York,
McGraw - Hill Inc., 1962. 672 p.

ภาคผนวก

๑. แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัว
๒. แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
๓. แบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน
๔. คำอธิบายจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
๕. คำอธิบายจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน

แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัว

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับท่าน

๑. ระดับอายุของท่าน

☐ อายุ ๒๐ - ๒๔ ปี

☐ อายุ ๒๕ - ๒๙ ปี

☐ อายุ ๓๐ ปีขึ้นไป

๒. ระดับการศึกษาของท่าน

☐ ไม่ได้รับการศึกษา

☐ ประถมศึกษา

☐ มัธยมศึกษาขึ้นไป

๓. สถานที่ในการทำงานของท่าน

☐ ทำงานในบ้าน

☐ ทำงานนอกบ้าน

๔. รายได้ของครอบครัวของท่านประมาณ

☐ ต่ำกว่า ๑,๕๐๐ บาท / เดือน

☐ ระหว่าง ๑,๕๐๐ บาท / เดือน

☐ สูงกว่า ๕,๐๐๐ บาท / เดือน

๕. บุตรของท่านเพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

๖. ระดับอายุบุตรของท่าน

☐ อายุ ๓ - ๓ ปี ๑๑ เดือน

☐ อายุ ๔ - ๔ ปี ๑๑ เดือน

☐ อายุ ๕ - ๕ ปี ๑๑ เดือน

☐ อายุ ๖ - ๖ ปี ๑๑ เดือน

แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ต้องการทราบความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของท่าน โดยจะมีข้อความให้ท่านพิจารณาว่าท่านเชื่อ หรือไม่เชื่อเกี่ยวกับข้อความนั้น การตอบของท่าน จะไม่มีถูกหรือผิด เพราะบุคคลแต่ละคนจะมีความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กไม่เหมือนกัน จึงขอให้คุณเลือกตอบได้โดยเสรี

ในแต่ละข้อความมีช่องให้ท่านเลือกตอบ ๒ ช่อง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อ เมื่อท่านมีความเห็นตรงช่องใด ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องนั้น

ข้อความ	เชื่อ	ไม่เชื่อ
(๐) เด็กเป็นคางทูม ให้เขียนรูปเสื้อที่คาง จะทำให้หายเร็ว	✓	
(๐๐) เมล็ดมะเขือ เมล็ดฝรั่ง กินแล้วจะทำให้เป็น "ไส้ตัน"		✓
(๐๐๐) เด็กไม่สบายต้องให้พรมน้ำมันต์	✓	

ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามจากข้อความต่อไปนี้

ข้อความ	เชื่อ	ไม่เชื่อ
๑. ห้ามเด็กกินดินไก่อ เพราะจะทำให้ลายมือเหมือนไก่เขี่ย.....		
๒. ถ้ากินอาหารที่มีรสหวานมากจะทำให้เป็นโรคเบาหวาน.....		
๓. เด็ก ๆ กินกับข้าวมากจะทำให้เป็นตานขโมย.....		
๔. ถ้ากินกล้วยที่ติดอยู่กับเครือจะทำให้คลอคลุกยาก.....		
๕. ถ้ากินผลไม้เป็นคู่แฝดจะเกิดลูกแฝด.....		
๖. ห้ามเด็กใช้ทัพพีตักแกงกิน เพราะจะทำให้ปากกว้างเท่าทัพพี.....		
๗. ห้ามนอนกินข้าว ชาตินี้จะเกิดเป็นงู.....		
๘. ห้ามเด็กกินเนื้อ กินปลา เพราะจะทำให้เป็นค้อย (ทราง).....		
๙. ห้ามคนมีกรรมกินกับข้าวที่มีสายหรือมือ เช่น ตำลึง จะทำให้รัก คิดทองแม่และจะคลอคลุกไม่ออก.....		
๑๐. ห้ามศีกข้าวจากไถกิน จะทำให้คลอคลุกยาก.....		
๑๑. ถ้าเค็กคนไหนหัวแบนหรือหัวไม่สวย ให้เอาหัวชนคันทันกล้วยใน วันเพ็ญ เพื่อหัวจะโตสวย.....		
๑๒. ห้ามบัสสาวะใส่จอมปลวก เพราะจะทำให้วัวระเพศบวม.....		
๑๓. เราไม่จำเป็นต้องฝึกสอนเด็กเกี่ยวกับความสะอาด การกินอยู่ หลับนอน เพราะโตขึ้นเด็กก็ทำได้เอง.....		
๑๔. ถ้าเคะตีพ่อกับแม่ มือเท้าจะเท่าใบลาน.....		
๑๕. ถ้าคาพอกแม่ผู้มีพระคุณ ปากจะเท่าภูเข้มน.....		
๑๖. ห้ามเด็กเดินเงาในเวลากลางคืน จะทำให้ผีหลอก.....		

ข้อความ	เชื่อ	ไม่เชื่อ
๑๗. ห้ามขี้รุ้งกินน้ำ เพราะจะทำให้วัวควน.....		
๑๘. เวลาเห็นควาตคหรือผีพุ่งไต้ห้ามทัก เพราะเชื่อว่าคนจะมากเกิด ถ้าทักจะเข้าทองสุนัข.....		
๑๙. เวลาเกิดจันทรุปราคาให้ยิงปืนหรือตีปี่เพื่อช่วยพระจันทร์.....		
๒๐. ห้ามฉีกปากตอกลางคืน เพราะจะทำให้ผีมาหลอก.....		
๒๑. ห้ามนั่งบนหมอน เพราะจะทำให้คนเป็นผี.....		
๒๒. คนมีกรรมห้ามนั่งหันหน้าให้เตาไฟ จะทำให้รักติด.....		
๒๓. ห้ามตำครกเปล่า จะทำให้คนมียาน.....		
๒๔. ห้ามร้องเพลงในครัว จะทำให้มีผีแว.....		
๒๕. ห้ามเอากะจกไปส่องฟ้า (ขณะฝนตก) เพราะจะทำให้ฟ้าผ่า.....		
๒๖. คนกลอดลูกใหม่ ๆ ให้เอาขอมากางบนหัวนอนกันผี.....		
๒๗. ถ้าให้เด็กผูกข้อมือ จะทำให้เลี้ยงง่าย.....		
๒๘. เวลาเราจาม แสดงว่ามีคนบนถึง.....		
๒๙. ถ้ามือชนกัน (กับผู้อื่น) ในขณะตักกับข้าว จะมีคนมาหา.....		
๓๐. ถ้าเด็กนอนไม่หลับ จะมีญาติมาหา.....		
๓๑. ห้ามนอนใต้อู่ เชื่อว่าผีจะอา.....		
๓๒. มีประจำเดือน ห้ามกินน้ำมะพร้าวอ่อน.....		
๓๓. เวลาทองให้คุรูปสวย ๆ จะทำให้ลูกสวย.....		
๓๔. ถ้าเด็กเล่นขาสาร โทซินจะมีลูกมาก.....		
๓๕. ห้ามเล็กที่พื้นยังไม่งอกสองกระจุก เพราะพื้นจะงอกซา.....		

ข้อความ	เชื่อ	ไม่เชื่อ
๓๖. ห้ามชมเด็กเล็กกว่าสวยงามน่ารัก จะทำให้ผีมาเอาไป.....		
๓๗. ห้ามคมคอกไม้กับต้น เพราะจะทำให้จุมูกโต.....		
๓๘. เวลาเด็กเกิดใหม่ให้เอาหนังสือ ดินสอ สอดไว้ใต้ที่นอน เชื่อว่า เมื่อเด็กโตขึ้นจะเรียนเก่ง.....		
๓๙. เวลาวิ่งเหนื่อย ๆ หรือจกเสียด ให้เอาใบไม้เหน็บข้างเอว.....		
๔๐. ห้ามถอดแหวนจากนิ้วคนอื่น เพราะจะทำให้เกสียดขึงกัน.....		
๔๑. ห้ามชื้อคอกผลไม้ จะทำให้ลูกไม่คิด.....		
๔๒. ห้ามให้ของมีคมแก่กัน จะทำให้บาดเจ็บหากัน.....		
๔๓. ห้ามให้ยาเช็ดหน้าเป็นของขวัญ เพราะจะทำให้เกิดความ เศร้าโศก ปิดหวัง.....		
๔๔. ผู้ที่ตั้งครรภ์ห้ามเตรียมเครื่องใช้ที่เกี่ยวกับลูกไว้ก่อน เชื่อว่า จะทำให้คลอดลูกไม่ออกหรือคลอดแล้วตาย.....		
๔๕. ห้ามเย็บผ้ากับตัว จะทำให้คลอดลูกยาก.....		
๔๖. ถ้างูขวางหน้า ห้ามเดินต่อไปจะเกิดอันตราย.....		
๔๗. ถานกแลกร่องในหมู่บ้านใด หมู่บ้านนั้นจะมีคนตาย.....		
๔๘. ห้ามกวาดบ้านตอนกลางคืน ถือว่ากวาดเงินทองออกจากบ้าน.....		
๔๙. ถ้าหากเราพูดถึงใคร พอดีคนที่เราพูดถึงอยู่เข้ามา คนนั้นจะ อาย.....		
๕๐. ห้ามปลุกคนหลับในบริเวณบ้าน จะทำให้คนในบ้านนั้นมีความทุกข์.....		
๕๑. ถ้ามีผีหรือตัวตอมาทำรังในบ้าน บ้านนั้นจะได้ลาภ.....		

ข้อความ	เชื่อ	ไม่เชื่อ
๕๒. ถ้าสัตว์ป่าเข้าบ้าน บ้านนั้นจะเป็นอัปมงคล.....		
๕๓. ห้ามตัดผมวันพุธ เมาผีวันศุกร์ ตัดจุกวันอังคาร จะเป็นอัปมงคล.....		
๕๔. ถ้าปลูกต้นไม้แล้วไม่ออกดอกออกผล ให้เอาผ้าไปนั่งให้จะทำให้ ออกดอกออกผล.....		
๕๕. ห้ามนำอาหารค่อไปนี้เลี้ยงแขก คือ แกงหอยขม บำเทา (สำหรับชนิดหนึ่ง) และเป็ด จะทำให้หมางเมินกัน.....		
๕๖. กินโตชีหัดบ กินคัมขีลิม.....		
๕๗. ห้ามล้างจานอาหารที่เพื่อนบ้านเอาอาหารมาให้ จะทำให้ เกลียดชังกัน.....		
๕๘. ถ้าเด็กโตแล้วยังพูดไม่ไค้หรือพูดคืดอ้าง ให้เอาปาดมาฟาดปาก หรือเอาลูกไม้มาจิกปากในคืนเดือนดับ (แรม ๑๕ ค่ำ) จะทำให้ เด็กพูดไค้.....		
๕๙. ถ้าเด็กบัสสาวะรดที่นอน ให้เอากันเด็กไปอังไฟในคืนเดือนดับ.....		
๖๐. ห้ามผู้หญิงนั่งทับขรณ์ประทุ เพราะจะทำให้คลอดลูกยาก.....		
๖๑. ลูกคนแรกถ้าเกิดวันอังคาร หรือวันเสาร์ต้องขาย (ทำพิธีขาย) มิฉะนั้นจะทำให้พ่อแม่แยกกัน.....		
๖๒. ผู้หญิงเวลาที่มีประจำเดือนห้ามสระผม.....		
๖๓. ก่อนพาทารกออกจากบ้านให้ลูบฝ่าเท้าและไปลูบหน้าผากเด็ก จะทำให้ผีไม่กล้ามาเอาทารกไป		
๖๔. ถ้าไปถึงบ้านคนอื่นขณะที่เขากำลังกินข้าว ผู้ไปจะได้สามีก่กว่า ถ้าเขากินข้าวเสร็จแล้ว ผู้ไปจะได้สามีก่อนกว่า.....		

ข้อความ	เชื่อ	ไม่เชื่อ
๖๕. ถ้าเด็กร้องไห้โดยไม่รู้สาเหตุ ให้ใช้คาถาไล่ผีหรือใช้ข้าวสาร มาเสกหรือเสกเป่าชมอมจะทำให้หาย.....		
๖๖. ห้ามเชกหัวเด็ก เพราะจะทำให้เด็กปัสสาวะรดที่นอน.....		
๖๗. ห้ามเด็กเล่นซ่อนหาในเวลากลางคืน จะทำให้ผีเอาเด็กไปซ่อน.....		
๖๘. ถ้าเด็กเป็นตาแดง ใช้คาถาเป่า จะทำให้หาย.....		

แบบสอบถามความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน

๑. เธอชอบกินข้าวด้วยตนเองหรือไม่

/ก. ชอบกินเอง

ข. ชอบให้คนอื่นป้อนให้

๒. เธอชอบอาบน้ำเองหรือไม่

/ก. ชอบอาบน้ำเอง

ข. ชอบให้คนอื่นอาบน้ำให้

๓. เธอชอบทำอะไรของตนเองหรือไม่

ก. ชอบ

/ข. ไม่ชอบ

๔. ถ้าให้เธอไปเรียกแขกที่มามีบ้านเธอมากินข้าว เธอกล้าไปเรียกหรือไม่

/ก. กล้า

ข. ไม่กล้า

๕. ถ้ามีเด็กมาแกล้งน้องของเธอ เธอจะชวยน้องของเธอหรือไม่

ก. ชวย

/ข. ไม่ชวย

๖. เธอกล้าปีนต้นไม้หรือไม่

ก. กล้า

/ข. ไม่กล้า

๗. ถ้าเธอถูกมีควาด เธอจะทำอย่างไร

/ก. หายใจใส่เอง

ข. ร้องไห้ไปหาผู้ใหญ่

๘. ถ้ามีคนมองเธอ เธออายหรือไม่

ก. อาย

/ข. ไม่อาย

๙. เธอทำกิจวัตรประจำวันเอง เช่น อาบน้ำ กินข้าว โดยที่ผู้ใหญ่ต้องเตือนหรือไม่

/ก. ทำเอง

ข. ต้องเตือน

๑๐. เธอกล้าออกจากบ้านคนเดียวในเวลากลางคืนหรือไม่

ก. กล้า

/ข. ไม่กล้า

๒๐. ถ้าเธอไปไหนกับผู้ชาย เธอมักเกาะแขนผู้ชายหรือไม่

ก. เกาะ

/ข. ไม่เกาะ

๒๑. เวลาพ่อแม่บอกเธอว่าจะไปธุระ เธอร้องตามหรือไม่

ก. ร้องตาม

/ข. ไม่ร้องตาม

๒๒. ถ้าเธอไปเที่ยวงานกับพ่อแม่เธอพลัดหลง เธอจะทำอย่างไร

ก. ร้องไห้

/ข. บอกตำรวจหรือบอกเจ้าหน้าที่ให้ช่วยประกาศหาพ่อแม่

ตาราง ๒๐ แสดงคำอ่านจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามความเชื่อ
เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

๖ ข้อ	คำอ่านจำแนก (t)	๖ ข้อ	คำอ่านจำแนก (t)	๖ ข้อ	คำอ่านจำแนก (t)
๑.	๔.๘๓๑๖	๒๔.	๒.๒๒๕๒	๔๓.	๔.๓๓๑๕
๒.	๓.๓๒๙๑	๒๕.	๒.๘๔๓๓	๔๔.	๓.๕๑๑๓
๓.	๔.๑๔๕๓	๒๖.	๓.๕๑๑๓	๔๕.	๔.๓๓๑๕
๔.	๓.๕๔๓๒	๒๗.	๖.๑๓๐๘	๔๖.	๓.๔๔๔๓
๕.	๘.๙๐๒๓	๒๘.	๖.๑๓๐๘	๔๗.	๑๓.๖๑๖๔
๖.	๔.๕๕๕๘	๒๙.	๓.๑๑๑๑	๔๘.	๔.๓๓๑๕
๗.	๕.๒๙๖๔	๓๐.	๘.๘๘๘๘	๔๙.	๒.๓๔๔๖
๘.	๕.๘๔๔๘	๓๑.	๓.๓๔๓๔	๕๐.	๓.๑๑๑๑
๙.	๓.๐๓๓๒	๓๒.	๓.๕๐๒๒	๕๑.	๖.๑๓๐๘
๑๐.	๔.๓๓๑๕	๓๓.	๒.๓๐๙๕	๕๒.	๔.๘๒๐๑
๑๑.	๘.๙๐๒๖	๓๔.	๓.๑๙๖๘	๕๓.	๓.๔๔๔๓
๑๒.	๓.๔๔๔๓	๓๕.	๓.๔๔๔๓	๕๔.	๒.๘๔๓๓
๑๓.	๓.๕๐๒๒	๓๖.	๔.๕๕๕๘	๕๕.	๓.๔๔๔๑
๑๔.	๓.๔๔๔๓	๓๗.	๔.๕๕๕๘	๕๖.	๓.๕๑๑๓
๑๕.	๒.๔๔๔๘	๓๘.	๔.๓๓๑๕	๕๗.	๕.๓๓๐๘
๑๖.	๓.๕๐๒๒	๓๙.	๔.๕๕๕๘	๕๘.	๒.๒๒๕๒
๑๗.	๔.๓๓๑๕	๔๐.	๒.๒๒๕๒	๕๙.	๔.๐๔๕๙
๑๘.	๓.๑๑๑๑	๔๑.	๓.๐๓๓๒	๖๐.	๒.๖๐๘๖
๑๙.	๓.๕๑๑๓	๔๒.	๓.๕๓๓๘	๖๑.	๘.๙๐๒๓
๒๐.	๖.๑๓๐๘	๔๓.	๓.๔๔๔๓	๖๒.	๔.๑๓๒๕
๒๑.	๑๓.๖๑๖๔	๔๔.	๔.๓๓๑๕	๖๓.	๒.๔๘๑๔
๒๒.	๔.๕๕๕๘	๔๕.	๘.๙๐๒๖	๖๔.	๔.๓๓๑๕
๒๓.	๖.๑๓๐๘	๔๖.	๓.๔๔๔๓		

ตาราง ๒๑ แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามความเชื่อมั่น
ในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
๑.	๓.๐๘๘๔	๑๒.	๓.๕๑๑๓
๒.	๓.๖๒๓๓	๑๓.	๒.๕๑๒๖
๓.	๔.๑๓๕๒	๑๔.	๒.๓๓๓๔
๔.	๔.๕๔๕๔	๑๕.	๓.๐๘๘๔
๕.	๒.๓๓๓๓	๑๖.	๕.๘๘๖๖
๖.	๔.๘๒๐๑	๑๗.	๔.๐๒๔๓
๗.	๑๔.๓๑๕๒	๑๘.	๕.๘๐๘๕
๘.	๔.๖๔๓๖	๑๙.	๔.๑๓๕๒
๙.	๓.๓๐๕๔	๒๐.	๔.๕๔๕๔
๑๐.	๒.๓๓๓๓	๒๑.	๒.๓๓๐๘
๑๑.	๒.๔๒๑๓	๒๒.	๓.๕๑๑๓